

תכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי מ.א גולן וקצרין לשנים 2022-2025

הצעה להחלטה

בהמשך להחלטת ממשלה מס' 1170 מיום ה-12 בינואר 2014 שעניינה "תכנית לפיתוח החקלאות בגולן" והחלטת ממשלה מס' 1739 מיום ה-22 ביוני 2014 שעניינה "תכנית רב-שנתית לחיזוק קצרין";

מחליטים לאשר תכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי מועצה אזורית גולן ובקצרין (להלן – הרשויות המקומיות ויישובי ההחלטה, על פי העניין) כמפורט בהחלטה זו להלן.

מטרות ההחלטה: עידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי מ.א גולן ובקצרין.
יעד: הכפלתה של אוכלוסיית קצרין ויישובי מ.א גולן באמצעות יצירת התשתית הפיסית, הכלכלית והחברתית עד שנת 2025.

מטרות משנה:

1. תכנון שיווק ופיתוח יח"ד למגורים וכלי סיוע תומכים: (א) יצירת מלאי תכנוני של יח"ד (ב) שיווק ואכלוס יח"ד (ג) פיתוח תשתיות וכלי סיוע תומכי גידול דמוגרפי.
2. פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה וגיוון אפשרויות התעסוקה לטובת משיכת אוכלוסייה: (א) פיתוח תחום התיירות (ב) קידום תעסוקה – עבודה מרחוק, אזורי תעשייה וחקלאות מתקדמת (ג) קידום חדשנות (ד) פיתוח מנועי צמיחה לרשות המקומית
3. שיפור איכות החיים וצמצום פערים לצורך מענה לאוכלוסייה הקיימת ולמשיכת אוכלוסייה חדשה לגולן: (א) חינוך למצוינות (ב) שימור ופיתוח בר קיימא של המרחב הציבורי (ג) שיפור הביטחון האישי (ד) פיתוח תשתיות אזוריות.

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, בנושא אזורי עדיפות לאומית, מוכרזים המועצה האזורית גולן ויישוביה והמועצה המקומית קצרין כיישובים בעלי עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, ומהשיקולים המפורטים בה, תוך קביעת חלק מכלי הסיוע למועצה המקומית קצרין או למועצה אזורית גולן, על פי העניין, לפי מאפייני היישובים והשיקולים המקצועיים הרלוונטיים.
בנוסף, חלק מכלי הסיוע בהחלטה יופעלו בנפת גולן אשר מוכרזת גם היא כאזור עדיפות לאומית לעניינים אלו.
כמו כן, ההחלטה מקדמת את בחינת הקמתם של שני יישובים חדשים בגולן, הכל כמפורט להלן.

א. תכנון שיווק ופיתוח יח"ד למגורים וכלי סיוע תומכים

תכנית לצמיחה דמוגרפית במועצה אזורית גולן

1. **הסכם פיתוח** – להנחות את משרד הבינוי והשיכון ורשות מקרקעי ישראל לפעול לחתימה על הסכם פיתוח עם המועצה האזורית גולן לצורך קידומה של התכנית הדמוגרפית והקמתם של היישובים החדשים (בכפוף לקבלת ההחלטות הנדרשות לעניין זה) - תכנון הרחבה וביסוס

היישובים הקיימים על ידי משרד הבינוי והשיכון, תכנון הקמה ושיווק של שני יישובים חדשים על ידי רשות מקרקעי ישראל (בכפוף להחלטות כאמור).

2. **קידום גידול דמוגרפי במרחב הכפרי במועצה אזורית גולן** - להנחות את משרד הבינוי והשיכון ורשות מקרקעי ישראל (להלן: "רמ"י") להפעיל תכנית לעידוד הצמיחה הדמוגרפית ביישובי מ.א. גולן, משלב התכנון ועד לשלב האכלוס, בהתאם לעקרונות התכנית לצמיחה הדמוגרפית במרחב הכפרי במועצה אזורית גולן שנבנתה על ידי משרד הבינוי והשיכון בשיתוף משרד ראש הממשלה ומ.א. גולן (להלן: "התכנית הדמוגרפית") המופיעה כנספח להחלטה זו, כדלקמן:

א. **הוועדה ליישום התכנית הדמוגרפית במרחב הכפרי** – להנחות את מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון ומנכ"ל רמ"י לעמוד בראש ועדת יישום לתכנית הדמוגרפית במועצה אזורית גולן (להלן: "ועדת היישום"), בשיתוף עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד ההתיישבות, משרד ראש הממשלה, ואגף התקציבים במשרד האוצר. ועדת היישום תהיה אמונה על ליווי שוטף של התכנית הדמוגרפית; מעקב אחר ביצועה והסרת חסמים; מתן אישור להקצאה תקציבית ו/או לביצוע בכל יישוב; אישור תקציב הפעילות השנתי הנגזר מתכנית העבודה; ביצוע הסטות תקציב בין תחומי הפעילות בסעיף מס' 2 בהחלטה זו, בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985; כן, תהיה רשאית ועדת היישום להמליץ לוועדת ההיגוי הכללית בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה על הסטה של תקציבים שלא נוצלו בסעיף מס' 2 כאמור עד לרבעון השני של שנת 2023, לטובת כלי סיוע אחרים בהחלטה זו. עמידה ביעדי ההחלטה תימדד בהצלחת שיווק יחידות דיור.

ב. **תכנון סטטורי למגורים** - להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות 40 מלש"ח בשנים 2022-2025 בפריסה על פי תכנית העבודה של המשרד, להכנת תכניות חדשות ועדכון והתאמה של תוכניות סטטוטוריות קיימות. משרד האוצר יעמיד לרשות משרד הבינוי והשיכון קדם מימון לתכנון בסך 40 מלש"ח: 20 מלש"ח יתוקצבו כקדמי מימון בשנת 22 ו-20 מליון נוספים עם הצלחת השיווק של לפחות מחצית מיחידות הדיור שבתכנית הדמוגרפית המצורפת להחלטה.

ג. **שדרוג תשתיות ושיפור חזות במרקם הותיק** –

i. להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות 35 מלש"ח, בשנים 2022-2025, לשיפור החזות לשיקום ולשדרוג תשתיות ביישובי מ.א. גולן בהתאם לנהלי התמיכה שיפרסם המשרד. הפעילות כאמור תבוצע בהתאם לתכנית הדמוגרפית ובאישור פרטני של ועדת היישום ובהתאם לעמידת היישובים ביעדי התכנית הדמוגרפית. לצורך כך, יקצה משרד החקלאות ופיתוח הכפר מתקציבו 17.5 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר תקציב ייעודי בסך 17.5 מלש"ח בשנים 2022-2025.

ii. לרשום את הודעת שר הבינוי והשיכון לפיה תקציב נוסף לשדרוג תשתיות במרקם הותיק יעמוד לרשות מועצה אזורית גולן בהיקף של עד 60 מלש"ח בשנים 2022-2024, בהתאם לסעיף 8.6.11 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל ובהתאם לעמידה ביעדי השיווק כמפורט בתכנית הדמוגרפית.

ד. **שיפוץ, שדרוג והקמת מוסדות ציבור** – להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות 43 מלש"ח בשנים 2022-2025, לשיפוץ, שדרוג והקמת מוסדות ציבור במועצה

האזורית גולן וביישוביה. הפעילות כאמור תבוצע בהתאם לתכנית הדמוגרפית ובאישור פרטני של ועדת היישובים ובהתאם לעמידת היישובים ביעדי התכנית הדמוגרפית. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד הבינוי והשיכון תקציב ייעודי בסך 43 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025.

ה. **מעטפת קליטה** - להנחות את משרד ההתיישבות להפעיל תכנית לפיתוח והעצמה וליווי קהילתי ביישובי מ.א גולן בשנים 2022-2025 בסך כולל של 4 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, באמצעות החטיבה להתיישבות במסגרת תכניות העבודה שלה לשנים 2022-2025, ובכפוף להסכם מסגרת בתוקף וכן בהתאם לכלל ההליכים הנדרשים לפי החלטת הממשלה מס' 1998 מיום 9.10.2016 בנושא אצילת סמכויות הממשלה בתחום ההתיישבות והסדרת מערכת היחסים שבין ממשלת ישראל לבין החטיבה להתיישבות (להלן- החלטה 1998). לצורך כך, יקצה משרד ההתיישבות מתקציבו 2 מלש"ח בשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד ההתיישבות תקציב ייעודי בסך 2 מלש"ח בשנים 2022-2025.

ו. **סבסוד פיתוח** - לרשום את הודעת משרד הבינוי והשיכון ורמ"י כי יחידות דיור שישווקו במסגרת התכנית לצמיחה דמוגרפית, ואשר יעמדו בתנאי הזכאות לסבסוד הוצאות פיתוח בהתאם להחלטת הממשלה הקובעת הטבות בתחום הבינוי והשיכון לאזורי עדיפות לאומית אם תהיה בתוקף בעת השיווק של יחידות הדיור, יקבלו סבסוד כאמור בהחלטה בנושא אזורי עדיפות לאומית בתחום הבינוי והשיכון.

ז. **מיתוג ופרסום וחברה מנהלת** - לצורך שיווק יחידות הדיור, להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות 4.5 מלש"ח למיתוג, פרסום ותכלול התכנית הדמוגרפית במועצה אזורית גולן, בין היתר באמצעות חברה מנהלת. לצורך כך יעביר משרד האוצר למשרד הבינוי והשיכון תקציב ייעודי בסך 4.4 מלש"ח בשנים 2022-2025.

ח. **שכונות מגורים זמניות לקליטת תושבים חדשים** - להנחות את ועדת ההיגוי הכללית, כפי שמופיעה בסעיף 82 (א) בהחלטה זו, לפעול, ככל שתחליט הוועדה כאמור, להקמת מתחמי מגורים זמניים לטובת דיור זמני למתיישבים חדשים ביישובי מ.א גולן בשנים 2022-2025, וזאת בכפוף לכל דין לרבות קיומה של תכנית מתאימה, הסדרה קניינית והוצאת היתר בניה כדין.

ככל שיוחלט על הקמת מתחמי מגורים זמניים כאמור, תקבע את המשרד שיהיה אחראי על הביצוע ותקבע, בין היתר, נוהל אשר יבחן ויסדיר את אמות המידה והתנאים להעמדת הסיוע להקמה ולפיתוח מתחמי המגורים הזמניים. הסתייעות בחטיבה להתיישבות לשם הקמת מתחם מגורים זמניים, ככל שיוחלט עליה בהתאם ובכפוף להוראות החלטה 1998, תתאפשר במקום בו ניתנה הרשאה שהינה בתוקף מאת רשות מקרקעי ישראל ואשר אינה בתחומי איתור היישובים החדשים, ובכפוף לעמידה בנהלי הרשות.

מובהר בזאת כי הקמת מתחמי המגורים הזמניים, ככל שיוחלט על הקמתם, לא תמנע ולא תפגע במדיניות השיווק והאכלוס של מגרשי המגורים שיתוכננו, בפרט ביישובים החדשים. לצורך כך, וככל שיוחלט על הקמת שכונות מגורים זמניות כאמור, יקצה משרד הפנים מתקציבו 6 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2025, למשרד שייקבע כאחראי על הביצוע. כן, יוקצו על ידי משרד הפנים למשרד האמור 1 מלש"ח בשנים 2022-2025, מתוך החלק היחסי במענקי הפיתוח שיוקצו למ.א גולן בהתאם לסעיף 14.

כלי סיוע תומכים לתכנית לצמיחה דמוגרפית במועצה אזורית גולן

3. **תשתיות ביוב** - בהמשך לפעולות ולתקציבים לפיתוח תשתיות הביוב במ.א. הגולן בשנים קודמות, תקצה הרשות הממשלתית למים וביוב (להלן – רשות המים) ממקורותיה וללא תקצוב תוספתי סך שלא יעלה על 75 מלש"ח לצורך פיתוח תשתיות ביוב במ.א. גולן בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2026. התקציב יוענק לתכניות שתאשר רשות המים ויוקצה בחלוקה של 60% מענק ו-40% הון עצמי, וזאת למעט רשימת פרויקטים דחופים לביצוע בהיקף שלא יעלה על 25 מלש"ח בשנים 2022-2026, ביישובי מ.א. גולן בדירוג חברתי-כלכלי 1-5 שתסוכם בין מועצה אזורית גולן, אגף התקציבים באוצר ורשות המים, אשר יבוצעו בתקצוב בחלוקה של 80% מענק ו-20% להלוואה. התקציבים כאמור יוקצו ויועברו בהתאם לנוהלי רשות המים.

4. **תמ"א לגולן** –

א. להנחות את מינהל התכנון לפעול לקידום ההתאמות התכנוניות ככל שיידרשו באמצעות הבאת הוראה למועצה הארצית לתכנון ולבנייה בדבר הכנת תכנית מתאר ארצית (להלן: "תמ"א") אשר תכלול הוראות המאפשרות את אישור התכניות המפורטות וכן תקבע הוראות נוספות לרבות הוראות מפורטות ככל שיידרש.

ב. בהתאם לאמור בסעיף א', להטיל על משרד הבינוי והשיכון ועל רמ"י לקדם תמ"א

בהתאם להוראות שתקבע המועצה הארצית

5. **ועדה מיוחדת** – להנחות את שרת הפנים לקדם הקמת ועדה מיוחדת כמשמעה בסעיף 32 לחוק התכנון והבנייה התשכ"ה 1965, לצורך הקמת שכונות מגורים חדשות ביישובים קיימים בשטחי המועצה אזורית גולן, וכן לצורך תכנון הקמת יישובים חדשים (אם תחליט הממשלה על הקמתם לאחר שתוצג לה עבודת המטה כאמור בסעיף 21 להחלטה), לרבות פיתוח תעשייה, מסחר ותעסוקה, תיירות, ותשתיות נוספות הנדרשות לטובת היישובים או השכונות החדשות, בתחום מרחב התכנון של הוועדה המיוחדת והכל בכפוף להוראות החוק ולתנאים הקבועים בו, בשנים 2022-2025. לצורך כך, יקצה מינהל התכנון מתקציבו 10 מלש"ח בפרסיה שווה על פני השנים 2022-2025.

6. **בינוי כיתות לימוד** – לרשום את הודעת משרד החינוך לפיה, ככל ויחול גידול של לפחות 20% במספר התלמידים עד שנת 2023, יתעדף משרד החינוך את הקצאת הכיתות במ.א. גולן על פי הצורך שיוכר ובהתאם לנהלי מינהל הפיתוח.

תכנית לצמיחה דמוגרפית בקצרין

7. **תכנית לקידום גידול דמוגרפי בקצרין** - במטרה לרכז מאמץ לקידום בנייה משמעותית של יחידות דיור בקצרין בלוח זמנים קצר:

א. **הקמת מוסדות ציבור ברובעים 12 ו 13** – להנחות את משרד הבינוי והשיכון להעמיד קדם מימון בשנת 2022, בסך 10 מלש"ח לטובת תכנון מוסדות ציבור ברובעים 12 ו 13 בקצרין למעט במכרז "תכנן ובנה". כמו כן, יעמיד משרד הבינוי והשיכון קדם מימון להקמת מוסדות ציבור ברובעים 12 ו 13, קדם המימון להקמת מוסדות הציבור יוחזר מיד עם הצלחת שיווק בגובה הזכאות של יח"ד שהצליח שיווק, בהתאם לסכומים האמורים בהחלטות מועצת מקרקעי ישראל שבתוקף לאותה עת (למעט במכרז "תכנן ובנה").

ב. **מיתוג ופרסום** – להנחות את משרד הבינוי והשיכון להעמיד קדם מימון בסך 5 מלש"ח בשנים 2022-2025, עבור מיתוג ופרסום אשר יועמס כחלק מעלויות הפיתוח.

ג. **הסרת חסמי פיתוח** - להנחות את משרד הבינוי והשיכון להעמיד קדם מימון בסך 12 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025, להסרת חסמי פיתוח שיהיו ברובעים 12-13 לרבות פינני השוק העירוני ומגרש כדורגל אשר יועמס כחלק מעלויות הפיתוח ו/או תשתיות על ברובעים 12 ו-13.

ד. **בינוי כתות לימוד רובע 12 בקצרין** – בהתאם להודעת משרד השיכון לקידום שיווק 1,500 יח"ד בשלב א' רובע 12 במסגרת מכרז "תכנן ובנה", משרד החינוך ומשרד האוצר ייכללו במסגרת הקצאות בינוי כתות מתקציב הסכמי גג בשנים 2022-2026, סה"כ: 46 כתות ו-2 מעונות יום, כשבכל מעון 3 כיתות.

ה. **שדרוג מוסדות חינוך** – בנוסף לאמור בסעיף ד', להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות לקצרין 20 מלש"ח, בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025, לטובת שדרוג מוסדות חינוך שישמשו את אוכלוסיית רובעי 12 ו-13, אשר אושרו על ידי משרד החינוך בהתאם לכלליו. לצורך כך יעביר משרד האוצר למשרד הבינוי והשיכון תקציב ייעודי בסך 20 מלש"ח בשנים 2022-2025.

ו. **שיקום מבנים ותשתיות במרקם הותיק** – להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות 50 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025, לשיקום מבנים ותשתיות ופיתוח המרחב הציבורי במרקם הוותיק בקצרין. לצורך כך, יעמיד משרד הבינוי והשיכון כ-15 מלש"ח קדם מימון בשנים 2022-2025, בהתאם לקצב השיווקים, בגין הכספים המגיעים מ"ישן מול חדש" אשר יוחזרו עם הצלחת השיווקים ברובע 12. לאחר הצלחת השיווק ברובע 12 ויציאה לשיווק רובע 13, יעמיד משרד הבינוי והשיכון 10 מלש"ח נוספים בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025, בפריסה בהתאם לקצב השיווקים ובהתאם להחלטת הועדה לתכנון ופיתוח, בגין הכספים המגיעים מ"ישן מול חדש" אשר יוחזרו עם הצלחת השיווקים ברובע 13, כהשלמה למימון שיעמיד משרד הבינוי והשיכון כאמור לעיל. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד הבינוי והשיכון תקציב ייעודי בסך 25 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025, ולמשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל יעביר משרד האוצר תקציב ייעודי בסך 4 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנת 2022.

ז. **התחדשות עירונית** - להנחות את משרד הבינוי והשיכון, באמצעות הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית, לקדם בשנת 2022, בדיקת היתכנות להתחדשות עירונית למרכז העיר הוותיק בקצרין.

ח. יובהר, כי כלל קדמי המימון ינתנו בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל.

כלי סיוע תומכים לתכנית לצמיחה דמוגרפית בקצרין

8. **הסרת חסמי תחבורה לרובעי 12 ו-13** - להנחות את משרד התחבורה באמצעות זרוע ביצוע מטעמו לתכנן ולבצע בשנים 2022-2023, חיבור תחבורתי בין רובעי 12 ו-13 לכביש מס' 9088, שיכלול כיכר צפונית בכניסה לקצרין מכביש מס' 9088, וכביש מחבר לרובעי 12 ו-13 בקצרין לרבות מעגל תנועה בתחום העירוני. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד התחבורה תקציב ייעודי בסך 10 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2023.

9. **שיווק אורבני וחיזוק תדמית היישוב** - להנחות את המשרד לפיתוח הנגב והגליל, בתיאום עם המועצה המקומית קצרין לגבש ולהפעיל תוכנית למשיכת תושבים חדשים לקצרין שתעסוק בהרחבת החשיפה הציבורית לקצרין, לחיזוק תדמיתה ולמיצובה כיישוב המציע איכות חיים גבוהה אך בת השגה. לצורך כך, יקצה המשרד לפיתוח הנגב והגליל מתקציבו סך של 3 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2024, בהתאם לתכנית העבודה שתגובש.

10. **תכנית ייצוב רב שנתית** – להנחות את משרד הפנים לתקצב תכנית ייצוב רב שנתית למועצה מקומית קצרין לשנים 2021-2025, כדלקמן:

2025	2024	2023	2022	2021	
2	3	6	11	2	שוטף
				4	פיתוח
		1	1		מנהלת קליטה דמוגרפית
			1		טיפול בשטחים ציבוריים לקראת קליטת תושבים
2	3	7	13	6	סה"כ

התקציב מותנה בעמידה לכל הפחות בתחזית גידול האוכלוסייה הבאה ע"פ נתוני מרשם האוכלוסיה.

2025	2024	2023	2022	2021	מספר התושבים
10,967	10,444	10,165	9,153	8,750	

ככל שקליטת התושבים על פי נתוני רשות האוכלוסין לא תתממש בהתאם לתחזית, התקציב יותאם לגידול בפועל. לצורך יישום הסעיף יעביר משרד האוצר תקציב ייעודי בסך 31 מלש"ח על פי הפריסה המוצגת לעיל ובכפוף לעמידה בתחזיות האוכלוסייה. לטובת ביצוע הסעיף לעיל, תגיש המועצה המקומית קצרין לאישור משרד הפנים פירוט של ייעודי התקציבים האמורים לטובת מטרות שעולות בקנה אחד עם השיקולים להכרזה עליה כבעלת עידפות לאומית, כפי שפורטו בהחלטה זו.

11. **תכנית לפיתוח כלכלי וארגוני ("תכנית המראה")** - להנחות את משרד הפנים לגבש בשיתוף הרשות המקומית קצרין תכנית לפיתוח כלכלי וארגוני על פי מתווה תכניות ההמראה. היקף המענקים הכולל יעמוד על סך של 18 מלש"ח ויוקצה לרשות בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2023. לצורך כך, יקצה משרד הפנים מתקציבו 10 מלש"ח, ומשרד האוצר יקצה למשרד הפנים תקציב ייעודי בסך של 8 מלש"ח.

12. תכנון העיר קצרין

- שטח אש "אחמדיה" – להנחות את משרד הביטחון וצה"ל לבצע עבודת מטה בשיתוף משרד הבינוי והשיכון, מינהל התכנון המועצה מקומית קצרין במהלך שנת 2022, לבחינת גבולות שטח האש "אחמדיה", במטרה לאפשר לעיר קצרין גידול והתפתחות. מסקנות עבודת המטה יוצגו לממשלה ברבעון הרביעי של שנת 2022.
- בהתאם ובכפוף להמלצות עבודת המטה בסעיף א', להנחות את משרד הבינוי והשיכון לקדם בשנת 2023, ולהביא בפני המוסדות התכנון המוסמכים, תכנית מתאר כוללת מעודכנת לקצרין, שתכלול את שטח האש "אחמדיה", כך שיעד האוכלוסייה שלה

יעמוד על 50,000 תושבים עד לשנת 2040, תוך התאמת כלל התשתיות העירוניות לגידול הצפוי וליצירת סביבת מגורים איכותית.

כללי

13. **מענק פיתוח** – להנחות את משרד הפנים להקצות 40 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025 לטובת מענקי פיתוח לקצרין ולמ.א גולן, לצורך חיזוק היישובים והשלטון המקומי הכלולים בהחלטה זו, ולקידום ומימוש מטרות החלטה זו וזאת בתחום פעולתן וסמכותן של הרשויות המקומיות. חלוקת התקציב בין הרשויות תהיה על פי נוסחת הקצאת תקציבי הפיתוח הנהוגה במשרד הפנים. הקצאת התקציב תעשה לפי תכנית פעולה שתקבע את היעדים וסל השימושים שבגינם ניתן יהיה לעשות שימוש, ותוכל לכלול בין היתר השלמת מאצ"נג לפרוייקט תשתית, בינוי ופיתוח והנגשת מבני ציבור. התקציב יוקצה לרשות המקומית בכפוף להליכי אישור תקציב בלתי רגיל (תב"ר) כמפורט בנהלי משרד הפנים וינתן בנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק אחר. לצורך כך, יקצה משרד הפנים מתקציבו 15 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, ומשרד האוצר יקצה למשרד הפנים תקציב ייעודי בסך 25 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.

14. **שירותי דת** – להנחות את המשרד לשירותי דת להקצות 4 מלש"ח מתקציבו בשנים 2024-2025 בהרשאת להתחייב, עבור הקמת מבני דת ובתי עלמין בקצרין ובמ.א גולן (2 מלש"ח עבור כל מועצה) בכפוף לבחינת הצרכים בשטח ובהתאם לתוכנית העבודה המשרדית. כמו כן, המשרד יהיה רשאי לתת עדיפות בשנים 2022-2023 לתקצוב שיפוץ ובניית מבני דת ובתי עלמין בקצרין ובמ.א גולן בהתאם לתכנית העבודה המשרדית.

15. **שחרור שטחי אש** – להנחות את משרד הביטחון וצה"ל להשלים עד לרבעון הרביעי של שנת 2022, את עבודת המטה לבחינת שחרור שטחי אש בנפת גולן ופינויים, בשם לב לצרכי הפיתוח וההתיישבות. מסקנות עבודת המטה יוצגו לממשלה ברבעון הרביעי של שנת 2022.

16. **פינוי מוקשים** – לרשום את הודעת משרד הביטחון כי בשנים 2022-2023 הרלפ"ם צפויה להקצות כ- 27 מיליון ש"ח (13.5 מלש"ח בשנה) מתקציבה לפינוי שדות מוקשים בנפת הגולן, בתאום עם המועצה האזורית גולן וזאת בהתאם לסדרי העדיפות הקיימים.

17. **הסרת חסמי פיתוח** – לרשום את הודעת משרד הבינוי והשיכון ורמ"י כי בכוונתם להביא בפני הועדה לתכנון ופיתוח פרויקטים להסרת חסמי פיתוח ובנייה שיאפשרו הרחבה משמעותית ביישובים במ.א גולן ובקצרין. כלל הפרוייקטים יבחנו במסגרת כללי רמ"י ומשרד הבינוי והשיכון. במסגרת זו יבחנו בין היתר הפרוייקטים הבאים: כבישים עוקפים ליישובים בני יהודה, חד נס, כביש ונווה אטי"ב; פיתוח אזורי תעסוקה ישוביים וחסמי פיתוח ובינוי נוספים שאינם מקבלים מענה בהחלטה זו, והכל על פי הנחיית וועדת היישום ובהתאם לתכנית הדמוגרפית ויעדיה.

18. **הרחבת מסופונים מ.א גולן** – להנחות את משרד התחבורה להקצות עד 1 מלש"ח מסל הבטיחות לשנת 2021-22, שיוקצו בשנת 2022, ולהנחות את משרד האוצר להקצות למשרד התחבורה תקציב בסך 1 מלש"ח בשנת 2023, לצורך הרחבת המסופונים בבתי ספר אביטל, שורשים ומצפה גולן. כל זאת על פי הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצ"נג) ובהתאם לתעדוף, כללי ונוהלי משרד התחבורה.

19. **ביצוע הסדרי העלאה והורדת תלמידים** - להנחות את משרד התחבורה להקצות עד 2 מלש"ח מסל הבטיחות לשנת 2021-22, שיוקצו בשנת 2022, ולהנחות את משרד האוצר להקצות למשרד התחבורה תקציב בסך 2 מלש"ח בשנת 2023, לצורך תכנון וביצוע הסדרי העלאה והורדה בבתי ספר מעיינות, מעלות הגולן, ילקוט רועים, דמוקרטי ובאולפנה כל זאת, על פי הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצינג) ובהתאם לתעדוף, כללי ונוהלי משרד התחבורה.

ב. הקמת יישובים חדשים

20. **הקמת שני יישובים קהילתיים חדשים במועצה האזורית גולן ("אסיף ו-"מטר" – שמות זמניים)**

א. בהתאם למדיניות הממשלה בדבר חיזוק ההתיישבות באזור הגולן ובהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה 1.1800, לבחון הקמת שני יישובים קהילתיים במועצה אזורית גולן, המיועדים לקלוט כ-2000 משפחות (כל אחד), במרחבים להלן:

(1) צפונית לצומת השריון ודרומית ליישוב שעל (ממערב לכביש 978)

(2) במרחב מדרום וממזרח ליישוב יונתן.

(3) ככל שלא ימצא איתור מתאים באחד המרחבים המוצעים לעיל, לבחון הקמת יישוב במרחב שמצפון מזרח ליישוב רמת מגשימים וממערב לכביש 98.

ב. להנחות את רמ"י לרכז ביצוע עבודת מטה בתוך 12 חודשים לצורך גיבוש החלטה בדבר הקמת היישובים האמורים, בשיתוף ובתיאום עם משרדי הממשלה הנוספים הנדרשים, לרבות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד הבינוי והשיכון ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר בהתאם להחלטת היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800 בדבר קבלת החלטה בנושא הקמת יישובים חדשים. לצורך כך, יקצה משרד האוצר לרמ"י תקציב ייעודי עד 2 מלש"ח (עד 1 מלש"ח לכל יישוב) בשנת 2022.

ג. להנחות את משרד האוצר להכין התייחסות כלכלית-תקציבית להקמת היישובים, במסגרת הכנת עבודת המטה לקראת גיבוש החלטה בדבר הקמת היישובים האמורים.

ד. להנחות את יו"ר המועצה הארצית לתכנון ולבניה להביא תוך 60 יום מסיומה, את עבודת המטה האמורה בסעיף (ב) בדבר הקמת היישובים החדשים במועצה אזורית גולן, לדיון לפני המועצה הארצית לצורך בחינת ההיבטים התכנוניים הנדרשים והיבטים נוספים הכרוכים בהם, לגבש את המלצתה בנושא ולהגישה לממשלה, וזאת במסגרת תפקידה ליעץ לממשלה, בהתאם לסעיף 2 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965, ובהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800.

21. תוצרי עבודת המטה, לרבות הבדיקה הכלכלית-תקציבית וכן המלצות המועצה הארצית לתכנון ולבניה יובאו בפני הממשלה לצורך קבלת החלטה בדבר הקמת היישובים החדשים במועצה אזורית גולן.

ג. פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית

פיתוח תחום התיירות

22. **שביל ישראל לאופניים מקטע גולן –**

א. לרשום את הודעת יו"ר הקרן לשטחים פתוחים לפיה הוקצה תקציב בסך 17.8 מלש"ח לביצוע שביל ישראל לאופניים – מקטע גולן.

ב. להנחות את יו"ר הקרן לשטחים פתוחים להביא בפני הנהלת הקרן החלטה על יציאה לביצוע של המקטע הצפוני העובר בגולן של שביל ישראל לאופניים עד הרבעון הראשון של שנת 2022.

23. **שיקום, פיתוח והנגשה של שטחים פתוחים** - להנחות את יו"ר הקרן לפנות להנהלת הקרן לשטחים פתוחים בבקשה להקצאה של עד 15 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025 לטובת פיתוח, הנגשה ושיקום של שטחים פתוחים המצויים בתחום מ.א גולן וקצרין, לרבות חניוני לילה, בכפוף לכך שיוגשו בקשות מתאימות, והכל בהתאם לכללים והחלטות הנהלת הקרן.

24. **פיתוח תשתיות תיירות** - להנחות את משרד התיירות להקצות תקציבים לצורך השקעה בתשתיות תיירותיות ציבוריות (צת"פ) בנפת גולן, זאת בהתאם לנהלי המשרד הרלוונטיים. למטרה זו יקצה משרד התיירות, מתוך החלטת ממשלה מס' 326 מיום 16.08.2020, סך כולל של עד 30 מלש"ח בשנת 2022.

25. **אכסון מלונאי** - להנחות את משרד התיירות להקצות תקציבים על פי החוק לעידוד השקעות הון, וזאת באמצעות מנהלת ההשקעות בתיירות, לטובת מתן מענקי הקמה למתקני אכסון מלונאי בנפת גולן. למטרה זו יקצה משרד התיירות סך כולל של עד 30 מלש"ח לשנים 2022-2026, ובלבד שהתקציב בגין כל שנה (בסך של עד 6 מיליון ש"ח) ינוצל במלואו באותה שנה.

26. **שיווק מתחמי תיירות** - להנחות את רמ"י להוציא לשיווק, בתוך 18 חודשים, לפחות מגרש אחד בנפת גולן לפי מיפוי שנערך במשרד התיירות בשיתוף רמ"י. משרד התיירות יסייע לרמ"י בהכנת תיקי השיווק ורמ"י תשווק את הקרקע.

27. **ייעוץ תיירותי** - משרד התיירות יקצה 200 אלש"ח מתקציבו בשנים 2022-2025 לטובת מתן ייעוץ מקצועי – תיירותי ליזמים ועסקים בענף התיירות בקצרין ובנפת גולן בנושאים שונים כגון: שיווק, תפעול, ניהול וייעוץ סטטוטורי טרם ההקמה, והכל בהתאם לנהלי משרד התיירות.

28. משרד התיירות יקצה עד 300 שעות בהתאם לצרכים שיעלו מהשטח בין השנים 2022-2024 לייעוץ לנפת גולן לצורך בניית תכנית אב לתיירות וליווי מקצועי לקידום התיירות באזור, בכלל זה בתחום השיווק ופיתוח תשתיות תיירותיות ציבוריות, והכל בהתאם ובכפוף לנהלי המשרד.

29. **שימור ומורשת** – בהמשך להצעות שהוגשו למשרד ירושלים ומורשת במסגרת הליך ה"קול הקורא" לפיתוח מיזמי מורשת לשנים 2021-2026 שפורסם לציבור, להנחות את אגף מורשת במשרד ירושלים ומורשת (להלן - אגף מורשת), להקצות 32 מלש"ח מתקציבו בהרשאה להתחייב על פני השנים 2022-2026, לקידום תחומי המורשת הבאים:

א. פיתוח מורשת מרחבית לרבות מורשת העת העתיקה, העת החדשה ותקופת הציונות בנפת גולן בהיקף של 14 מלש"ח.

ב. פיתוח מכלול בתי הכנסת העתיקים בגולן בהיקף של 10 מלש"ח.

ג. פיתוח תשתיות ותכני מורשת בתחום המוזיאונים בקצרין בהיקף של 8 מלש"ח. הקצאת התקציב וקידום תחומי המורשת, כאמור, ייעשו בכפוף לאישורם על ידי ועדת ההיגוי הבינמשרדית המלווה את פעילות אגף מורשת; בהתאם לתנאים ולאמות המידה שאושרו על ידה; בכפוף לנהלי העבודה של אגף מורשת ובכפוף להוראות כל דין.

30. **עוגן מסחרי מושך קהל** - להנחות את רשות מקרקעי ישראל לקדם בפני מוסדות התכנון המוסמכים תכנית בינוי עבור מגרש 210 לפי תכנית ג/20013 בקצרין, אשר מיועד לשמש כעוגן מסחרי מושך קהל, ולאחר מכן לשווקו במכרז פומבי וזאת תוך עשרה חודשים מיום החלטת הממשלה.

31. **חידוש המע"ר בקצרים** – להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה והגליל להקצות מתקציבו 4 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2024, לשיפוץ ושדרוג התשתיות הציבוריות בלבד במע"ר בקצרים ("מרכז איתן").
32. **פיתוח פרויקטים תיירותיים בשמורות טבע וגנים לאומיים** – הממשלה רושמת לפנייה את הודעת הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים לפיה הרשות תפעל לתכנון פרויקטים לתיירות נכנסת בשמורות טבע וגנים לאומיים בנפת הגולן, ובכלל זה – גן לאומי חמת גדר המרחצאות הרומיים, גן לאומי סוסיתא, שמורת טבע גמלא ושמורת הטבע בניאס.

מו"פ וחדשנות

33. **מאיץ עסקי** – להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לעידוד, לקידום ולפיתוח עסקים קטנים ובינוניים ביישובי מ.א. גולן ובקצרים, בין היתר עבור עסקים בתחום התיירות-החקלאית והכפרית ולרבות באמצעות הפעלת מאיץ עסקי. לצורך כך יוקצו 3.5 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, מהם 1.75 מלש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה ו-1.75 מלש"ח כתקציב שיועבר ממשרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה.
34. **קולות קוראים אנרגיה** – להנחות את משרד האנרגיה לתת עדיפות בקולות קוראים למו"פ, למוסדות מחקר הממוקמים בנפת גולן ו/או של מחקרים המתבצעים בנפת גולן בשנים 2022-2023.
35. **עמדות טעינה רכב חשמלי** – להנחות את משרד האנרגיה להקצות בשנת 2022, מתוך התקציב של סעיף 7 להחלטת ממשלה 541 מיום 24 באוקטובר 2021 בנושא "אישור עדכון לתכנית הלאומית להתייעלות באנרגיה והפחתת פליטות גזי חממה" (להלן: "החלטה 541"), 0.5 מלש"ח עבור פריסת עמדות טעינה לרכב חשמלי בנפת הגולן. הקצאת הכסף תעשה בדרך של מכרז בין הגורמים השונים היכולים לספק שירותי טעינה לציבור בעלי הרכב החשמלי בנפת הגולן, בהתאם לכל דין.
36. **מדע וטכנולוגיה** – להנחות את משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה לתמוך במחקר יישומי בגולן בהיקף של 7 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, מתוכם 6 מלש"ח לטובת חיזוק מו"פ יישומי, והיתרה בסך 1 מלש"ח לטובת קידום חינוך מדעי בקהילה, טכנולוגיה וחדשנות במ.א. גולן ובקצרים, בכפוף לתכנית עבודה שתגובש תוך 90 יום. לצורך כך, יקצה משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה מתקציבו 6 מלש"ח בשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה תקציב ייעודי בסך 1 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.
37. **מעבדה חיה לחקלאות** – על מנת לקדם את נפת הגולן כאזור מוביל בחקלאות מתקדמת ובהתאם לתכנית האסטרטגית של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן: "משרד החקלאות") בנושא קידום חקלאות מבוססת מידע ובינה מלאכותית, לרשום את הודעות משרד החקלאות והרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן: "רשות החדשנות") כי יפעלו לצורך קידום בסיס נתונים חקלאיים מתקדם לשימושי בינה מלאכותית על בסיס השטחים החקלאיים והפעילויות החקלאיות בנפת הגולן (להלן: "מעבדה חיה לחקלאות הגולן"), וכן סיוע בעידוד הפעלת ארגון-חול רגולטוריים לניסויים בתחום החקלאות בעלי חדשנות טכנולוגית. לצורך כך, יקצה משרד החקלאות מתקציבו 3 מלש"ח בשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החקלאות תקציב ייעודי בסך 1 מלש"ח בשנים 2022-2025. התקציב יוקצה בהתאם לאבני הדרך שיגובשו לפרויקט האמור.

38. **קידום יזמות והרצה (פיילוטים)** – לרשום את הודעת רשות החדשנות כי תפעל בנפת הגולן מול קהילות היזמים, גופי המו"פ, מכוני המחקר, התשתיות להרצת פיילוטים וניסויים, על מנת לעודד הקמת חברות הזנק ופעילות מחקר, פיתוח והדגמה באזור על בסיס זיהוי חוזקות מקומיות, וכן על מנת להגדיל את הנגישות של חוקרים ויזמים למסלולי ההטבות המופעלים על-ידי רשות החדשנות. פעילות רשות החדשנות כאמור בסעיף זה ובסעיף 38 לעיל, תבוצע בהתאם להוראות החוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, תשמ"ד-1984, סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה.

39. **מיזמי חקלאות מתקדמת ואגריטק** – להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות 7 מלש"ח בשנים 2022 – 2024, לפרסום קול קורא שנתי או רב שנתי למיזמים העוסקים בפיתוח חקלאות עתירת ידע בנפת גולן, ולגבש תכניות הדרכה, במטרה לתרום להרחבת שרשרת הערך החקלאית של האזור, לקדם פיתוח חקלאות מבוססת ידע וטכנולוגיה ולהוביל חדשנות חקלאית בעלת ערך מוסף כלכלי אזורי. הקצאת התקציב תהיה בהתאם לקול קורא השנתי או הרב שנתי שיפורסם. לצורך כך, יקצה משרד החקלאות מתקציבו 5 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2024, ומשרד האוצר יעביר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר תקציב ייעודי בסך 2 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2024.

40. **הרחבת קלסטר הפודטק** – לשם חיזוק תחום האגריטק בנפת גולן להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לגבש מנגנון תוך 180 יום, לטובת הרחבת הפעילות הכלכלית בתחום הפודטק שקודמה בהחלטת ממשלה מס' 3740 מיום 15.04.2018, בתיאום עם אגף תקציבים במשרד האוצר. משרד הכלכלה והתעשייה יהיה רשאי להסיט את תקציב משרד האוצר בסעיף 46 (עידוד הייצוא), עבור מימוש סעיף זה.

41. **קידום תחבורה חכמה** - להנחות את משרד התחבורה לקדם את התחבורה החכמה בקצרין, באמצעות איתור ומיפוי המרחב הדורש פתרון טכנולוגי, בשנת 2022.

42. **השקעות אימפקט** - להנחות את מנכ"ל משרד ראש הממשלה לעמוד בראש צוות בין-משרדי, שמטרתו למשוך השקעות לרבות השקעות זרות עם תשואה חברתית או סביבתית מדידה, לצד תשואה כלכלית (להלן: "השקעת אימפקט") לנפת הגולן.

בצוות יהיו חברים מנכ"לי המשרדים והגופים הבאים: במשרד הכלכלה והתעשייה, החדשנות המדע והטכנולוגיה, רשות החדשנות, משרד המשפטים, החשב הכללי והממונה על התקציבים במשרד האוצר. משרדי ממשלה ואנשי מקצוע נוספים יוזמנו לדיוני הצוות בהתאם לנושאים הרלוונטיים אליהם.

המלצות הצוות יגובשו בתוך 120 יום ממועד החלטה זו, תוך התייחסות לנושאים הבאים:

- א. סקירה בין-לאומית של כלים מרכזיים המשמשים להגדרה ולמדידה של השקעות אימפקט ופרקטיקות מקובלות בעולם.
- ב. זיהוי פוטנציאל למנופי צמיחה כלכלית מכלילה בת קיימא בנפת גולן.
- ג. כתיבת תכנית עבודה עם יעדים ומדדים ברורים, לתמיכה במנופי צמיחה אלו.
- ד. יצירת כלי מדידה שמטרתו הערכת התשואה הכוללת, לרבות שיקולים כלכליים, חברתיים וסביבתיים, של מנופי הצמיחה שייקבעו.
- ה. ניתוח עלות-תועלת של מנופי הצמיחה שיקבעו.
- ו. בחינת כלי סיוע נוספים למשיכת השקעות אימפקט.

ז. המלצה שתובא לאישור הממשלה על פיילוט לפרויקט אימפקט בנפת גולן, לפי העניין.

43. הקמת פרויקט סולארי – עמק הבכא

- א. להטיל על החשב הכללי במשרד האוצר להקים ועדת מכרזים בין-משרדית לפרויקטי אנרגיה מתחדשת בראשותו, בהשתתפות נציג אגף התקציבים במשרד האוצר, נציג משרד האנרגיה, נציג רמ"י, ונציג רשות החשמל להלן – ועדת המכרזים הבין-משרדית). להטיל על הוועדה לקדם פרויקט אנרגיה סולארית בשיטת PPP, אשר יכלול אגירת אנרגיה לפי כל דין, במתחם עמק הבכא (S1) כהגדרתו בשינוי מספר 9 בתמ"א 1 (תמ"א 41), בהתאם להחלטת המועצה הארצית לתו"ב מיום 4.5.2021 (להלן – **מתחם עמק הבכא**). הכנת התכנית והגשתה תעשה לפי כל דין ובכלל זה הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.
- ב. להטיל על שרת האנרגיה, בכפוף למנגנון הקבוע בסעיף 19 לחוק משק החשמל, לדרוש מבעל רישיון לניהול המערכת להגיש לאישורה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, תוכנית פיתוח אשר תביא בחשבון, גם את הפוליגונים לאנרגיה מתחדשת שקבועים בתיקון 9 לתמ"א 1 (תמ"א 41), לרבות מתחם עמק הבכא.
- ג. התכנית למתחם עמק הבכא תוגש בשים לב להנחיות הקבועות בתיקון 9 לתמ"א 1 (תמ"א 41) כפי שאושרה ע"י המועצה הארצית לתו"ב, ותקודם במסגרת הוועדה לתשתיות לאומיות.
- ד. על מנת לקדם מיזמים כלכליים שונים במתחם עמק הבכא ובאזורים נוספים, להנחות את משרד הביטחון, משרד האוצר, משרד ראש הממשלה ומשרד המשפטים להגיש את מסקנות התיאום הבין משרדי בדבר דרכים אפשריות לשיפור והאצת הליכי פינוי שדות מוקשים ושטחי נפלים, כאמור בסעיף 6 להחלטת ממשלה 208 מיום 1 באוגוסט 2021 בנושא מעבר לאנרגיה ירוקה ותיקון החלטת ממשלה, עד לא יאוחר מיום 31.03.2022.
- ה. על מנת להאיץ את המכרז האמור בסעיף א' ולהגביר את מידת הוודאות עבור המציעים, להנחות את הרשות לפינוי מוקשים ונפלים (רלפ"מ) לספק לוועדת המכרזים הבין משרדית את המידע שברשות משרד הביטחון הנוגע למצב שדות המוקשים המצויים במתחם עמק הבכא.
- ו. להנחות את משרד האנרגיה, משרד האוצר, משרד הביטחון, המשרד להגנת הסביבה, רשות מקרקעי ישראל, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, רשות הטבע והגנים, רשות החשמל וכלל משרדי הממשלה הרלבנטיים לעניין, לפעול בהתאם לסמכותם לפי דין לביצוע הפעולות הנדרשות בתחומי אחריותם הנדרשות לטובת קידום פרסום המכרז.

44. קידום ייצור אנרגיה מתחדשת בדו שימוש עם המשך שימוש חקלאי

- א. להטיל על הוועדה המשותפת למשרדי האנרגיה ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר שהוקמה לצורך שיפוט ההצעות שהוגשו במסגרת ה"פנייה להגשת תכניות מקדימות לדו-שימוש באנרגיות מתחדשות בשטחים חקלאיים" מתאריך 21.4.2021, להעביר לוועדת העורכים של תמ"א 10 את כלל ההצעות שייבחרו על ידה, לרבות ההצעות שייבחרו בשטחי נפת הגולן. זאת על מנת שההצעות תובאנה בחשבון במסגרת הכנת תמ"א 15/ד/10 עליה הורתה המועצה הארצית לתכנון ובנייה בהחלטתה מיום 2.11.2021. למען הסר ספק, אין באמור כדי לפגוע בחובה לעמוד בתנאים לקבלת תעריף ובמכסה שנקבעו בהחלטת רשות החשמל בנושא קביעת אסדרה ליצור חשמל בטכנולוגיה פוטו-וולטאית במתקני חלוץ אגרו וולטאיים (מספר החלטה: 62003).

ב. לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל כי תערוך עסקות לבקשות שיוגשו לרשות עבור כלל ההצעות שייבחרו על ידי הועדה המשותפת כאמור בסעיף א' לעיל לרבות ההצעות שנבחרו בשטחי נפת הגולן, בתנאים הקבועים למתקן חלוץ אגרו וולטאי על פי החלטת ועדת המשנה מיום 3.6.21, בתשלום מחיר אחיד, בהתאם לאסדרה הרלוונטית של רשות החשמל.

45. פרויקטי ייזום לדו שימוש בחקלאות (אגרו-וולטאי) בנפת הגולן

- א. לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל כי בכוונתה לפרסם מכרזים לייזום מתקנים אגרו וולטאיים בנפת הגולן (להלן "מכרזי ייזום"), בשטחים בנפת הגולן שהוסכם עליהם בדיוני הצוות הבין משרדי בהשתתפות משרד האנרגיה, רשות מקרקעי ישראל, מינהל התכנון, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד ראש הממשלה, משרד האוצר ורשות החשמל, בשטח כולל של כ-1900 דונם. תכנון המרכיב החקלאי בפרויקטים ייערך בתיאום עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
- ב. במסגרת מתווה המכרז יתחרו היזמים על המחיר לתשלום עבור קבלת ההרשאה לתכנן מיזם אגרו וולטאי, ועבור אופציה לקבלת חוזה חכירה ככל שיאושר התכנון, בכפוף לעמידה בתנאים שייקבעו, לרבות תשלום מחיר אחיד שיקבע במסמכי המכרז בהתאם להחלטות רמ"י התקפות לעת פרסום המכרז ויתואם עם אגף התקציבים, וזאת בנוסף למחיר ההצעה.
- ג. לרשום את הודעת יו"ר רשות החשמל, כי בכפוף להחלטות מליאת רשות החשמל ועל פי כל דין, מתקנים אשר יוקמו במסגרת מכרזי ייזום אלו, יוכלו להשתלב באסדרות ובהליכים תחרותיים רלוונטיים אשר יהיו בתוקף בעת הבשלת המתקנים לכדי הקמה.

קידום תעסוקה ופיתוח תעשייה ומסחר

46. **עידוד הייצוא** - להנחות את מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לטובת מתן כלי סיוע לעידוד השיווק לחו"ל לתאגידים מנפת גולן. לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד הכלכלה והתעשייה מתקציבו הקיים לעידוד הייצוא 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025. בהיעדר ניצול תקציבי, יוקצה התקציב האמור ליתר הבקשות שהתקבלו באותה השנה. בנוסף, משרד האוצר יעביר למשרד הכלכלה והתעשייה 1 מלש"ח בשנים 2022-2023 לטובת עידוד הייצוא כאמור, ואולם משרד הכלכלה והתעשייה יהיה רשאי להסיט את תקציב משרד האוצר בסעיף זה עבור מימוש סעיף 40 (פודטק).

47. **הקמה או העתקת מפעלים** – בשל הנסיבות הייחודיות המתקיימות בנפת הגולן לאור רצון הממשלה להכפיל את כמות התושבים כאמור בהחלטה זו והצורך למצוא להם מקומות תעסוקה, לצד הקושי של התעשייה בנפת הגולן לעמוד בתנאי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן - החוק לעידוד השקעות הון), להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לפנות בקול קורא לציבור וזאת במטרה לבחון את ההתכנות להקמה לרבות הרחבת פעילות על ידי הקמת מפעל חדש מאזור שאינו אזור עדיפות לאומית לנפת הגולן או העתקה מאזור שאינו אזור עדיפות לאומית, מפעלים/ים משמעותיים שאינם/עומד בתנאי החוק לעידוד השקעות הון שיעסיק מספר משמעותי של עובדים בפריון גבוה כך שיתמוך בכוונת הממשלה להכפיל את מספר התושבים כאמור בהחלטה זו. ככל שימצא משרד הכלכלה והתעשייה, לאחר תיאום עם אגף התקציבים במשרד האוצר, כי ישנן חברות העומדות בתנאים כאמור וכי קיימת התכנות, יקצה משרד הכלכלה והתעשייה מתקציבו, בהסכמה עם אגף התקציבים 11 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2025.

48. **תעשייה משלבת חקלאות בגולן** - בהתאם לסיכום בין משרד ראש הממשלה, רמ"י, משרד

הכלכלה והתעשייה ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר :

א. לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל לפיה בכוונתה לשווק את שבעת המגרשים

צמודי הדופן בייעוד תעשייה וחקלאות בתכנית מספר 219-0431502, אשר כל מגרש

ישווק כיחידה תכנונית אחת.

ב. משרד הכלכלה והתעשייה ייתן המלצות במגרשים אלו למפעלים שתחום עיסוקם

תעשייה או מלאכה לפי תקנה 25 (5) (ב) לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג 1993,

ובהתאם להוראות ונהלי המשרד לעניין מתן המלצות כאמור, ובלבד שהמפעל יוקם

בשטח שמיועד לתעשייה במגרש.

ג. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לגבש בשיתוף עם משרד החקלאות אמות מידה

נוספות לבקשות שיוגשו בהתאם לסעיף ב' לעיל, בשים לב לשימושים, התכליות

והמיזמים הפוטנציאליים בעלי התרומה לאזור, בכפוף להוראות התכנית. בדיונים

בבקשות אלו ישתתף נציג משרד החקלאות.

ד. להנחות את ועדת הפיתוח במינהל אזורי תעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה

להכיר באזור התעשייה כ"אזור תעשייה מיוחד" בהתאם לנוהל פיתוח אזורי

תעשייה של היחידה. זאת לאור ייחודיות המגרשים המשלבים תעשייה וחקלאות

אשר נותנים מענה לביקוש שלא ניתן לממש באזורי התעשייה הקיימים בנפת גולן

ובארץ בכלל.

ה. לצורך פיתוח אזורי תעשייה בגולן, משרד הכלכלה והתעשייה יקצה מתקציבו 12

מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2022-2023, ומשרד האוצר יעביר למשרד הכלכלה

והתעשייה 10 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2023.

49. להנחות צוות בין-משרדי בהשתתפות משרד הכלכלה והתעשייה, משרד החקלאות ופיתוח

הכפר, מנהל התכנון במשרד הפנים ורשות מקרקעי ישראל, לבחון תוך 180 יום, חסמים

ואתגרים הכרוכים בהגדרות הקיימות בתחומי התכנון, הרגולציה והתמיכה בייצור מוצרים

מתוצרת חקלאית בנפת הגולן. בהתאם להמלצות הצוות יגובשו המלצות לכלים ייחודיים

המותאמים לפעילות כלכלית המשלבת חקלאות, תעשייה, חדשנות ושירותים בנפת גולן, אשר

יובאו, לפי הצורך, לאישור הממשלה.

50. **אז"ת משותף מ.א. גולן** - לרשום את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה לפיה תבצע סקר

היתכנות להקמה או הרחבה של אזור תעשייה משותף עם יישובי התכנית כהגדרתם בהחלטת

ממשלה מס' 717 מיום 28.11.2021, בנפת הגולן בקרקע בבעלות מדינה, וככל שתמצא התכנות

לפעול לקידום תכנית מפורטת לאזור זה. לאחר סיום התכנון תינתן עדיפות בפיתוח לאזור

תעשייה זה.

51. **פיתוח תעסוקה והתיישבות** - להטיל על רשות מקרקעי ישראל לפרסם קול קורא להגשת

הצעות להקמת מיזם אשר יכלול תעסוקה ומגורים תומכי תעסוקה ביישובי מ.א. גולן ובקצרין.

במסגרת הקול הקורא יתבקשו יזמים להגיש הצעות לפרוגרמה להקמת מיזם כאמור אשר

תוכל להוות בסיס להקצאת הקרקע במסגרת מכרז או בפטור ממכרז.

52. **פיתוח מתחם לחקלאות מתקדמת ולמיזמים ציבוריים** -

א. להנחות את רשות מקרקעי ישראל בשיתוף מועצה מקומית קצרין ומשרד החקלאות

לערוך פרוגרמה לחטיבת קרקע בשטח של 300 דונם בקצרין, כך שתכלול בין היתר גם

אפשרות להקמת מוקד לטיפולים וטרינריים בבעלי חיים נטושים ומוסד אקדמי

להוראת רפואה וטרינרית, ככל שייקבע שיש בכך צורך על ידי מל"ג/ות"ת, וזאת מבלי

לפגוע בסמכויות ובעצמאות מל"ג/ות"ת בעניינים אלו, ועוד שימושי קרקע נלווים אשר ישרתו את המתחם כולו, כולל שימושים סחירים נלווים.

ב. לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל לפיה לאחר השלמת הפרוגרמה, תקדם רשות מקרקעי ישראל בשנים 2022-2023, ממקורותיה תכנון סטטוטורי לשטח.

ג. לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל לפיה עם השלמת התכנון הסטטוטורי ואישור על ידי מוסדות התכנון המוסמכים, תביא לפני ועדת הפטור בקשה להקצות את השטח בפטור ממכרז לחברה הכלכלית של קצרין או למועצה מקומית קצרין, בהתאם לתקנות חוק חובת המכרזים, אשר תקדם את התכנון המפורט לשטח.

ד. לאחר הקצאת השטח כאמור יקצו משרד החקלאות ופיתוח הכפר 4 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2025. לצורך כך, יקצה משרד החקלאות ופיתוח הכפר מתקציבו 2 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר תקציב ייעודי בסך 2 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2025.

ה. בהתאם לפרוגרמה ובכפוף לתכנית מאושרת, להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר לקדם את פיתוח הפארק החקלאי ואת התשתית מוקד לטיפולים וטרינרים בבעלי חיים נטושים, מתקציב הפיתוח שהוגדר בסעיף ד לעיל.

53. **מכללה טכנולוגית לנוער חרדי נושר** – להנחות את משרד החינוך להרחיב את התכנית הפועלת כיום ביישובים הכלולים בהחלטה זו לתלמידים שנשרו ממסגרות חינוך פנימייתי חרדי, באמצעות בינוי כיתות לימוד נוספות. לצורך כך משרד החינוך יעביר 20 מלש"ח בשנים 2022-2025 ומשרד הפנים יעביר למשרד החינוך 5 מלש"ח בשנים 2022-2025.

54. **מתחמי עבודה משותפים** - לצורך עידוד תעסוקה בנפת הגולן, המשרד לפיתוח הנגב, הגליל יקצה עד 5 מלש"ח בשנים 2022-2025, לטובת הקמת מתחמי עבודה משותפים במועצה האזורית גולן על מנת להרחיב את אפשרויות התעסוקה בשטח המועצה. הקצאת התקציב מותנית בהקצאת תקציב תואם (מצ"ג) על ידי המועצה האזורית. הקצאת התקציב מותנית באישור תוכנית העבודה על ידי המשרד. ככל שהתוכנית תעמוד במדדי ההצלחה שיוגדרו, לרבות שיעורי התפוסה והביקושים, ידונו המשרד לפיתוח הנגב והגליל ומשרד האוצר בתוכנית המשך של עד 5 מלש"ח נוספים שיוקצו על ידי המשרד לפיתוח הנגב והגליל.

מנועי צמיחה לרשות המקומית

55. **לשכה אזורית – רשות האוכלוסין וההגירה בקצרין** – לרשום את הודעת שרת הפנים לפיה לשכת האוכלוסין בקצרין תפעל כלשכת אזורית מתוך קריית הממשלה שתוקם בקצרין ללא כל השתתפות של המועצה המקומית קצרין. עם גידול היקף פעילות הלשכה יותאם כח האדם בלשכה לצרכי תושבי נפת הגולן וקצרין כפי שיהיו.

56. **פינוי מערומי בזלת** – רשות מקרקעי ישראל תקבע מתווה באמצעותו תפעל לפינוי מערומי בזלת במועצה האזורית גולן. רמ"י תפעל להתקשרות עם המועצה האזורית לביצוע הפעולות בכפוף לתשלום מלא תוך תשלום תמלוג בהתאם להחלטות המועצה ובכפוף לכל דין.

שיפור איכות החיים בגולן

חינוך למצוינות

57. **יוזמות חינוכיות** – להנחות את משרד החינוך לעודד פעילויות ויוזמות פדגוגיות-חינוכיות במוסדות החינוך בקצרים וביישובי מ.א. גולן בהיקף של 10 מלש"ח, בשנים 2022-2025, לרבות יוזמות חדשניות בתחומי טכנולוגיית עילית.

לצורך כך יקצה משרד החינוך מתקציבו 1 מלש"ח בשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החינוך תקציב ייעודי בסך 4 מלש"ח בשנים 2022-2025, עבור היוזמות הטכנולוגיות. בנוסף יקצה משרד החינוך מתקציבו סך של 5 מלש"ח עבור יוזמות שאינן טכנולוגיות בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025. חלוקת התקציב תיעשה בהתאם לקריטריונים שוויוניים שיגובשו ע"י הגורמים המוסמכים במשרד החינוך.

58. **חינוך בלתי פורמלי** – להנחות את משרד החינוך להקצות 7 מלש"ח בפריסה שווה על פי השנים 2022-2025, לטובת הפעלת תכניות ומיזמים חינוכיים בקצרים ובמ.א. גולן. הרשויות המקומיות לא תחויבנה לשאת בהשתתפות כספית במסגרת פעילויות אלו. לצורך כך יקצה משרד החינוך מתקציבו 3 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החינוך תקציב ייעודי בסך 4 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025.

59. **גיוס והכשרות מורים** – להנחות את משרד חינוך להקצות 5 מלש"ח בשנים 2022-2025, לעידוד וקליטה של סטודנטים לחינוך והוראה ופיתוח מקצועי של עובדי הוראה שיתגוררו ויעבדו בקצרים ובמ.א. גולן במהלך לימודיהם. הקצאת התקציב תתבצע בהתאם לתכנית עבודה שיגבש משרד החינוך בתוך 90 יום. ואולם, ככל שבכוונת משרד החינוך יהיה להקצות את התקציב, כולו או חלקו, לטובת שכר או הטבות כספיות אחרות הקשורות בעבודה, הדבר יעשה בהסכמת הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר. לצורך כך יקצה משרד החינוך מתקציבו 1 מלש"ח בשנים 2022-2025, ומשרד האוצר יעביר למשרד החינוך תקציב ייעודי בסך 4 מלש"ח בשנים 2022-2025.

60. **השלמת בינוי אולפנה** - בהמשך לסעיף 8 בהחלטת ממשלה מס' 1739 מיום ה-22 ביוני 2014, להנחות את משרד החינוך להקצות 4 מלש"ח בשנים 2022-2025, בהתאם לנהלי הפיתוח של משרד החינוך, להשלמת תקצוב בינוי האולפנה המשותפת למ.א. גולן ולקצרים. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד החינוך תקציב תוספתי ייעודי בסך 4 מלש"ח לשנים 2022-2025.

61. **פרוייקט אודם של משרד הביטחון** – לרשום את הודעת משרד הביטחון לפיה יפעיל החל משנת 2022, את תכנית "אודם" בקצרים שתכליתה פיתוח מנהיגות טכנולוגית ביטחונית, בדגש על נערות ועל נוער מהפריפריה.

62. **סל תרבות** - להנחות את משרד התרבות והספורט להקצות מתקציבו 1.6 מלש"ח בשנים 2022-2025, במסגרת מבחני תמיכה בסל תרבות עירוני, וזאת נוסף על התקצוב לו זכאות הרשויות במסגרת עמידתם בתבחינים שפורסמו או יפורסמו לשנים 2022-2025. הקצאת התקציב בין רשויות ההחלטה תבוצע בהתאם לנוסחאת הקצאת התקציב הנהוגה במשרד התרבות והספורט. כן, יבחן המשרד מתן העדפה בסיוע, להקמה ולשדרוג מתקני ספורט לקצרים ומ.א. גולן, במסגרת תכנית המתקנים הלאומית.

שימור ופיתוח בר קיימא של המרחב הציבורי

63. **כלכלה מעגלית** - להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפנות להנהלת קרן לשמירת הניקיון (להלן: הקרן) בבקשה, כי תבחן בכפוף לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, להקצות סכום של עד 0.4 מלש"ח עבור הכנת תכנית כלכלה מעגלית אזורית לנפת הגולן, בהלימה עם התוכנית האסטרטגית לכלכלה מעגלית של המשרד להגנת הסביבה ובנוגע לכלל

זרמי הפסולת (לרבות פסולת עירונית ופסולת בניין ולמעט פסולת חקלאית), וסכום של עד 10 מלש"ח עבור יישומה של התוכנית. הקצאת הסכומים האמורה תהיה לאחד ו/או יותר מאלו – מועצה אזורית גולן, מועצה מקומית קצרין ו/או אשכול גליל מזרחי, הכל בהתאם להחלטת הקרן לשמירת הניקיון ובתנאים שיקבעו על ידה, ובתנאי שבכלל הנושאים תינתן התייחסות/מענה לאזור נפת הגולן כולו ולכלל היישובים נשוא החלטה זו.

64. **תכנית היערכות לשינוי אקלים** - להנחות את המשרד להגנת הסביבה להכין תכנית פעולה להיערכות לשינוי אקלים בנפת הגולן. התוכנית תהיה מבוססת על תכנית היישום הלאומית להתמודדות עם משבר האקלים ועל תרחישי אקלים מעודכנים לאזור. לצורך הכנת התוכנית, יקצה משרד הגנת הסביבה מתקציבו 0.5 מלש"ח בשנת 2022. הקצאת הסכומים האמורה תהיה לאחד ו/או יותר מאלו – מועצה אזורית גולן, מועצה מקומית קצרין ו/או אשכול גליל מזרחי, הכל בהתאם להחלטת המשרד ובתנאים שיקבעו על ידו, ובתנאי שבכלל הנושאים תינתן התייחסות/מענה לאזור נפת הגולן כולו ולכלל היישובים נשוא החלטה זו.

65. **מניעת זיהום מקורות מים** - להנחות את המשרד להגנת הסביבה לבצע מחקרים למניעת זיהום מקורות מים בנפת הגולן, בדגש על בחינת כושר הנשיאה של אגני הנחלים לבקר ומזהמים אורגנים נוספים. לצורך כך יקצה המשרד להגנת הסביבה מתקציבו עד 1 מלש"ח בשנת 2022.

66. **מניעת מחלות** - להנחות את המשרד להגנת הסביבה לבצע מחקרים למציאת פתרונות למניעת התפשטות מחלות והערכת יעילותם, בנפת הגולן, בנוגע למחלות הבאות: עכברת, מחלות מעיים זיהומיות, מחלות זואוונטיות, לרבות לישמניה ולבצע סקר וקטורים וחיות מאגר למחלות זואוונטיות. לצורך ביצוע מחקרים כאמור, המשרד להגנת הסביבה, יקצה מתקציבו 0.5 מלש"ח בשנת 2022.

67. **צמצום זיהום בנחלי הגולן** - במטרה לצמצם זיהומים ומחלות הקשורים לזרימות מים ושפיעות באגן ההיקוות של הכנרת הנובעים בנפת גולן, אשר פוגעים בשמורות טבע ואתרי תיירות בגולן, לרשום את הודעת רשות הטבע והגנים על יישום תכנית לצמצום זיהומים באגני הניקוז בנפת גולן בהיקף של 18 מלש"ח בשנים 2022-2025. לצורך כך, הממשלה מנחה את יו"ר הקרן לשטחים פתוחים להביא בפני הנהלת הקרן החלטה לתקצוב התכנית כאמור בסך של 8 מלש"ח בשנים 2022-2025, בכפוף להעמדת תקציב משלים מצד רשות הטבע והגנים בסך 10 מלש"ח בשנים 2022-2025.

68. **שבילי אופניים** - להנחות את משרד התחבורה להקצות עד 2 מלש"ח בשנת 2022, לצורך השלמת רשת שבילי האופניים בקצרין, על פי הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצינג) ובהתאם לתעדוף, כללי ונוהלי משרד התחבורה.

שיפור ופיתוח תשתיות חיים

69. **מוכנות הרשויות לחירום** - משרד הפנים יקצה עד 6 מלש"ח מתקציבו בשנים 2022-2025, לטובת קידום ופיתוח מוכנות הרשויות המקומיות לחירום בהתאם לתכנית עבודה שתגובש תוך 60 יום מאישור ההחלטה על פי תבחינים מקצועיים שיקבעו על ידי המשרד, כגון השלמת והשמשות מקלטים ציבוריים, הקמת תשתית אינטרנט לשמירת הקשר עם התושבים בחירום הנמצאים במקלטים ומערכת לפתיחה מרחוק של המקלטים. התקציב כאמור הינו בנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק או הקצאה להן תהיינה זכאיות מ.א גולן וקצרין.

70. **הרחבת תכניות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי** - להנחות את המשרד לביטחון הפנים, באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, לפעול להרחבת תכניות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי ברשויות המקומיות הרלוונטיות, ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים

למניעת אלימות בתחומן, בהתאם לתכנית שתגובש במשרד בנושא תוך 90 יום. לצורך כך יקצה המשרד לביטחון הפנים, באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, סך של 4.32 מלש"ח בשנים 2022-2025. יובהר כי סכום זה יכלול הן את התקציב השנתי המוקצה ליישום תכניות הרשות ברשויות המקומיות הרלוונטיות, אשר ביחס אליו נדרשות הרשות המקומיות הרלוונטיות להקצות השתתפות עצמית בהתאם לכללי התכניות, והן תוספת ייעודית אשר תוקצה ללא ההשתתפות עצמית מצד הרשויות המקומיות הרלוונטיות.

71. בריאות –

- א. להנחות את משרד הבריאות לתמוך בקופות החולים בסך 1.65 מלש"ח בשנים 2022-2023, לצורך הקמת שדות קליניים להכשרת סטודנטים בנפת הגולן, כתשתית שמאפשרת הגדלת מספר הסטודנטים והרופאים בנפת גולן. לצורך כך יקצה משרד הבריאות מתקציבו 1 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2023, ומשרד האוצר יעביר למשרד הבריאות תקציב ייעודי בסך 0.65 מלש"ח בשנים 2022-2023.
- ב. לצורך הוספת שירותים ושעות פעילות במוקד רפואה דחופה הפועל בקצרין, שיספק מגוון שירותים רחב מעבר לשעות הפעילות השגרתיות של קופות החולים, להנחות את משרד הבריאות להקצות עד 3.5 מלש"ח מתקציבו (עד 0.875 מלש"ח בשנה בין השנים 2022-2025), ואת המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות עד 3.5 מלש"ח, בהתאם למכרז שתפרסם הרשות המקומית באישור משרד הבריאות, לשנים 2022-2025. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל עד 3.5 מלש"ח כתקציב ייעודי, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025. העמדת התקציב כאמור תהיה בכפוף לחתימת הסכמים עם קופות החולים, ובהתאם לסכומים שיקבעו במכרזים שמפעיל משרד הבריאות, ובהתאם למקובל בהפעלת מוקדי רפואה דחופה.
- ג. להנחות את משרד הבריאות לתגבר את מערך קידום הבריאות הרשויות ברשויות המקומיות מ.א גולן וקצרין כדלקמן:
- i. לתכנן ולממש תכנית פעולה רב-שנתית מבוססת נתוני הרשויות המקומיות והאזור לטובת קידום בריאות ומניעת תחלואה כרונית, באמצעות הצגת נתוני הבריאות העירוניים וגיבוש תמונת מצב-עתיד מיטבית.
- ii. להקצות ממקורותיו 0.1 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2022-2024, לטובת הוצאה לפועל של התכנית הרשויות לקידום הבריאות, כפי שהיא גובשה עם נציגיו המקצועיים של משרד הבריאות.

72. חיזוק החוסן החברתי –

- א. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל להפעיל תכניות לחיזוק החוסן הקהילתי בקצרין, בהיקף תקציבי של 3 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2024. המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל יגבש תוך 60 יום תכנית עבודה בתאום עם הרשות המקומית.
- ב. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות תקן של 75% משרה לטובת עובד סוציאלי לתכנית ית"ד בקצרין בפריסה שווה בין השנים 2022-2025.
- ג. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להשלים לתקן מלא (100% משרה) לטובת עובד סוציאלי לתכנית ית"ד במועצה איזורית גולן בפריסה שווה בין השנים 2022-2025.

ד. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות 0.2 מלש"ח בשנת 2022, לטובת ציוד וריהוט למחלקה לשירותים חברתיים במועצה איזורית גולן.

73. אזרחים ותיקים –

- א. להנחות את המשרד לשוויון חברתי להקצות מתקציבו 0.8 מלש"ח בפריסה שווה על פני שנות ההחלטה 2022-2025 לטובת קידום היערכות להזדקנות האוכלוסייה ובכלל זה קידום ופיתוח פעילויות לאזרחים ותיקים במ.א גולן ובקצרין.
- ב. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות עד 1 מלש"ח לצורך הפעלת מועדון מופת לאזרחים ותיקים במועצה איזורית גולן בפריסה שווה בין השנים 2022-2025;
- ג. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות 1 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, עבור הפעלת מועדונים חברתיים (כולל רכזי מועדונים) לאזרחים ותיקים במועצה איזורית גולן בפריסה שווה בין השנים 2022-2025.

74. קידום קהילתי –

- א. להנחות את המשרד לשוויון חברתי להקצות מתקציבו 0.75 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, לטובת קידום תכנית בקצרין למעורבות חברתית של צעירים למען הקהילה.
- ב. להנחות את המשרד לשוויון חברתי להקצות מתקציבו 0.6 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025, לטובת קידום תכנית במועצה האזורית גולן למעורבות חברתית של צעירים למען הקהילה.
- ג. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להשלים לתקן מלא (100% משרה) עבור עובד סוציאלי קהילתי בקצרין בפריסה שווה בין השנים 2022-2025.
- ד. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות סך כולל של 1.292 מלש"ח לטובת הפעלת תכנית צח"י בפריסה שווה על פני השנים 2022-2025 במועצה איזורית גולן ובקצרין.
- ה. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להקצות תקן של 75% משרה לטובת עובד סוציאלי לתכנית ית"ד בקצרין בפריסה שווה בין השנים 2022-2025.
- ו. להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להשלים לתקן מלא (100% משרה) לטובת עובד סוציאלי לתכנית ית"ד במועצה איזורית גולן בפריסה שווה בין השנים 2022-2025.

75. עלייה וקליטה –

- א. משרד העלייה והקליטה יפעל לקיום יריד שנתי ייחודי בחו"ל לעידוד ההתיישבות בנפת הגולן בשנים 2022-2025. לצורך כך יקצה משרד העלייה והקליטה עד 1.5 מלש"ח בשנים 2022-2025, מתוך התקציב המיועד לפעילות עידוד עלייה בחו"ל, שיבוצעו בהתאם לתעריפים המקובלים במשרד לירידים מסוג זה במדינות השונות.
- ב. לרשום את הודעת משרד העלייה והקליטה לפיה יישובי מ.א גולן וקצרין יהיו פטורים מהשתתפות עצמית בתקצוב תכניות של קליטה בקהילה הנכללות בתמיכת משרד העלייה והקליטה לרשויות מקומיות לשנים 2022-2025.

76. פריסת סיבים אופטיים – סעיף טרם תואם. יופץ בהמשך.

77. להנחות את משרד התחבורה להקצות עד 3 מלש"ח בשנת 2022, לצורך תכנון מפורט של מסופים או מענה חלופי לתחבורה ציבורית ביישובי ההחלטה.

78. להנחות את משרד התחבורה להקצות עד 10 מלש"ח מסלי נתיבי ישראל בשנת 2022, לצורך ביצוע צומת יהודיה.

79. כביש גולן גליל –

א. להנחות את משרד התחבורה לבצע בשנת 2022, תכנון מוקדם של המקטע מצומת בית המכס העליון ועד לצומת גדות, או לחילופין עד לאזור תעשייה צח"ר. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד התחבורה תקציב ייעודי בסך 5 מלש"ח בשנת 2022.

ב. להנחות את משרד התחבורה לקדם בשנים 2022-2025, תכנון מפורט וקידום זמינות למקטע מצומת בית המכס העליון ועד לצומת גדות, או לחילופין עד לכניסה לאזור התעשה צח"ר. לצורך כך, יקצה משרד התחבורה 40 מלש"ח בשנים 2022-2025 במסגרת תכנית החומש של נתיבי ישראל, ומשרד האוצר יעביר למשרד התחבורה תקציב ייעודי בסך 10 מלש"ח בשנים 2022-2025.

80. **מוסד שיקומי בגולן** – מוסד שיקומי בגולן – להנחות את מנכל משרד הבינוי והשיכון, בשיתוף עם משרד הבריאות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, לבצע באמצעות רשות מקרקעי ישראל בשנים 2022-2023, סקר היתכנות להקמת מוסד שיקומי שימוקם בנפת גולן.

81. החטיבה להתיישבות - בהתאם להוראות סעיף 8(א) להחלטה 1998, משרדי הממשלה יהיו רשאים להתקשר עם החטיבה להתיישבות בהסכמים פרטניים, לצורך ייעוץ וביצוע פעולות המנויות בהחלטת ממשלה זו על-ידי החטיבה בתחומי פעילותה כפי שנקבעו בהחלטה 1998, והכל בהתאם לאמור בהחלטה 1998.

82. ניהול ההחלטה –

א. להנחות את משרד ראש הממשלה להקים ועדת היגוי כללית בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה בהשתתפות כלל המשרדים הלוקחים חלק בהחלטה, ובהתייעצות עם רשויות ההחלטה, זאת לצורך ליווי, מעקב, הסרת חסמים ויצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים ובין-מגזריים. ועדת ההיגוי הכללית תהיה רשאית לפנות לממשלה בבקשה להסטת תקציבים תוספתיים ייעודיים מתוך מקורות ההחלטה, לטובת כלי סיוע שביכולתם לסייע ליישום ההחלטה באופן מיטבי יותר, בשים לב לקצב גידול האוכלוסייה.

ב. להנחות את משרד ראש הממשלה בתיאום עם מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, למנות פרויקטור שילווה את עבודת ועדת ההיגוי ויסייע למשרד ראש הממשלה בריכוז עבודת הוועדה. הפרויקטור ידווח לוועדת ההיגוי מידי רבעון על יישום ההחלטה, על חסמים ביישומה ופעולות שבוצעו להסרתם, יקיים מחקר מלווה הבוחן את השפעות התכנית על הגולן בנושאים שונים, יזום שיתופי פעולה והליכי שיתוף ציבור בין מגזריים, ויקדם בניית מאגר מידע ובסיס נתונים שיאפשרו מיטוב השקעות הממשלה בתוכנית זו ובתוכניות המשך. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד ראש הממשלה תקציב ייעודי בסך 4.1 מלש"ח בשנים 2022-2025.

ג. המשרדים הלוקחים חלק בהחלטה זו יגישו למשרד ראש הממשלה ברבעון הראשון בכל שנה תכנית עבודה לביצוע סעיפיהם בהחלטה. כמו כן, ידווחו המשרדים למשרד ראש הממשלה אחת לרבעון על התקדמות סעיפי ההחלטה שבאחריותם.

ד. אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מתחולת סעיפים 154-158 לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009-2010), התשס"ט-2009 (להלן: החוק), ביחס להטבות הניתנות לפי החוק האמור בהחלטה זו.

83. כל משרד בתחום עיסוקו יפעל, בכפוף לכל דין, ובחלקים הרלוונטיים בכפוף להנחיית היועץ 1.1801 (יישום הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית).

84. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 –

א. לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40א לחוק האמור, יקצו משרדי הממשלה מתקציביהם את הסכומים המפורטים בהחלטה זו; משרדי הממשלה ואגף התקציבים במשרד האוצר, רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהתקציב המפורט לעיל לשם ביצוע הפעולה המאזנת כאמור.

ב. הסכומים הנוספים המפורטים בהחלטה מוקצים ליישום הסכמים קואליציוניים בשנים 2022-2025 בסך כולל של 50 מיליון ₪ בכל אחת מהשנים האמורות. הסכומים נכללו במסגרת התכניות התלת שנתיות לשנים 2022 עד 2024 ולשנים 2023 עד 2025.

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת בין היתר בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – החוק) בנושא עדיפות לאומית.

בהחלטה זו מוצע לקבוע כי קצרין והמועצה האזורית גולן, על יישוביה, הם יישובים בעלי עדיפות לאומית, בהתבסס בראש וראשונה על שיקולים של תכנון פריסה האוכלוסייה (סעיף 151(ב)(3) לחוק) ומיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב והמרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ (סעיף 151(ב)(4) לחוק). שיקולים נוספים התומכים בהצעה זו אשר יש להם זיקה בנסיבות העניין לשיקולים העיקריים לעיל, הם המצב הביטחוני באזור וביישוב 151(ב)(1) לחוק, וחוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים שבו (סעיף 151(ב)(2) לחוק). חלק מסעיפי ההחלטה מתייחסים לנפת הגולן כולה, וזאת גם כן על בסיס השיקולים לעיל.

בהחלטת ממשלה מספר 3738 מיום 15.04.2018, לעניין הגדרת יישובים ואזורים בעלי עדיפות לאומית (להלן – החלטת העדיפות הלאומית), נכללת נפת גולן בנפות הפריפריה הגאוגרפית המוגדרות כאזור עדיפות לאומית, ומדורגת כנפה הפריפריאלית ביותר בארץ.

נפות הפריפריה הגאוגרפית בהחלטת העדיפות הלאומית דורגו בהתאם לשקלול נתוני מדד הפריפריאליות שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהתייחס ליישובים הנכללים בנפה, באופן שיכללו במפת העדיפות הלאומית כל הנפות והיישובים ששיעור התושבים המתגורר בהם במצטבר אינו עולה על 25% מכלל אוכלוסיית ישראל. ציונה של נפת גולן בשקלול זה הוא הנמוך ביותר ועומד על 2.03 לפי ממוצע מדד הפריפריאליות של הרשויות המקומיות הנמצאות בשטחה. יצוין כי כל היישובים בנפת הגולן מדורגים גם הם באשכול 2 של מדד הפריפריאליות, למעט הקיבוץ מבוא חמה, המדורג באשכול 3.

מדד הפריפריאליות נערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כשקלול של שני מרכיבים: נגישות פוטנציאלית שמבטאת את קרבת היישוב לכל אחד מכלל היישובים, משוקלל בגודל האוכלוסייה שלהם, כאשר גודל האוכלוסייה מעיד על עוצמת האפשרויות, הפעילויות והנכסים ביישוב. מרכיב זה

מהווה שני שלישים ממשקל המדד; קרבה לגבול מחוז תל אביב, שמבטאת את המבנה המונוצנטרי של מדינת ישראל, כאשר מחוז תל אביב מהווה את המרכז הכלכלי והעסקי של המדינה. מרכיב זה מהווה שליש ממשקל המדד.

אפיון מיקומם הגיאוגרפי של הרשויות המקומיות והנפות הגיאוגרפיות, ביחס לריכוזי אוכלוסייה ומרכזי פעילות כלכלית בארץ, מאפשר השוואה בין אזורים שונים לפי פוטנציאל הפיתוח שלהם. ההשערה היא כי אזורים בעלי נגישות גבוהה למרכזי פעילות כלכלית יהיו יצרניים ותחרותיים יותר, ולכן גם אטרקטיביים יותר למשקיעים ולמהגרים בהשוואה לאזורים מרוחקים ומבודדים. הפריפריאליות באה לידי ביטוי ישיר גם במרחק נפת גולן מהמטרופולין הקרוב אליה, העיר חיפה, המעצים את הקושי של תושביה במציאת פתרונות תעסוקה בכלל ותעסוקה מגוונת בפרט וכן משליך על יכולתם לצרוך שירותים שונים, תרבות ופנאי.

על פי נתוני משרד התחבורה, זמן ההגעה הממוצע בתחבורה ציבורית מקצרין לחיפה הוא השלישי באורכו (2: 26) ביחס לזמני הנסיעה מיישובים מעל 5,000 תושבים למטרופולין הקרוב אליהם, כאשר היישובים היחידים שמהם זמן ההגעה למטרופולין ארוך יותר הם אילת (כ- 4 שעות נסיעה לבאר שבע), ומגידל שמס (2: 34 שעות נסיעה לחיפה).

כמו כן, על פי נתוני גוגל מפות, מרחק הנסיעה מקצרין לחיפה הוא הרביעי באורכו (108 ק"מ) ביחס למרחקי הנסיעה מיישובים מעל 5,000 תושבים למטרופולין הקרוב אליהם (עולים עליו רק מרחקי הנסיעה מקרית שמונה לחיפה (114 ק"מ), ממגידל שמס לחיפה (137 ק"מ), ואילת – באר שבע (233 ק"מ, להם אושרה החלטת עדיפות לאומית (החלטה מס' 3740 מיום 15.04.2018; מס' 4662 מיום 04.08.2019; דרוזים גולן).

כאמור, מיקומה הפיזי המרוחק של נפת גולן ונגישותה הנמוכה למרכז הארץ ולמרכזי האוכלוסייה, משליכים במישור על מגוון האפשרויות שעומדות לרשות **תושבי האזור, וזאת באופן שעולה בקנה אחד עם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(4) לחוק, שעניינו מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב.**

בנפת גולן, שהיא כאמור הנפה הפריפריאלית ביותר במדינת ישראל, יש 37 יישובים, מהם ארבעה יישובים דרוזים (מגידל שמס, עין קנייא, בוקעתא, מסעדה) אשר מקבלים מענה ייעודי המתאים למאפיינים ולמצב החברתי-כלכלי במסגרת החלטה רב שנתית חומש ליישובים הדרוזים בגולן, והיישוב ע'ג'ר אשר נכללו ביישובי התכנית בהחלטה מס' 550 מיום 24.10.21 בנושא התכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד שנת 2026. היישוב קצרין ושלושים ואחד היישובים במועצה אזורית גולן, אשר אוכלוסייתם מהווה כ- 50% מאוכלוסיית נפת גולן, ואשר אינם נכללים בהחלטות אחרות כאמור, יקבלו מענה בהחלטה זו.

יצוין כי העיר אילת והמועצה האזורית חבל אילות שהן הרשויות המקומיות הפריפריאליות ביותר במדינת ישראל ברמת הרשות המקומית, והיחידות שמדורגות באשכול 1 במדד הפריפריאליות, מופעלת תכנית ממשלתית רב שנתית מכוח החלטת ממשלה מס' 105 מיום 14.06.2020.

מעבר להיותה הנפה הפריפריאלית ביותר, נפת גולן היא הנפה עם צפיפות האוכלוסייה הנמוכה ביותר (47.7 תושבים לקמ"ר), לעומת נפת באר שבע (59.5 תושבים לקמ"ר) הבאה אחריה ושיעורים גבוהים

בהרבה בנפות אחרות. יצויין כי ביום 14.11.2021 אישרה הממשלה את "אימוץ המלצות הצוות הבינמשרדי לאור העתקת מחנות צה"ל לנגב", במסגרתם יוענקו ליישובי הנגב וליישובי המטרה כלי סיוע שונים בהתאם למטרות ההחלטה.

נפת הגולן היא גם הנפה הכי פחות מאוכלסת ומתגוררים בה 52,435 תושבים (נתוני למ"ס ינואר 2021) המתגוררים בשלושים ושבעה יישובים כאמור, כאשר היישובים הגדולים בנפה (מגידל שמס וקצרין) קטנים בפער משמעותי מהיישוב הגדול ביותר המצוי בכל אחת מהנפות האחרות במדינה. יצויין כי הנפה הכי פחות מאוכלסת אחרי נפת הגולן היא נפת כנרת המאכלסת פי 2 תושבים (114,190).

גידול אוכלוסייה

נפת הגולן היא הנפה עם גידול האוכלוסייה (הגירה + גידול טבעי) הנמוך ביותר בין השנים 2005-2020 מבין כלל הנפות בישראל (13,962 תושבים). אחרי נפת כנרת עם גידול אוכלוסייה של 21,645 תושבים בין השנים 2005-2020.

נתונים אלו עולים בקנה אחד עם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(3) לחוק, שעניינו תכנון הפריסה של האוכלוסייה, ועם מטרות ההחלטה המיועדת להביא לצמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי ההחלטה.

שיקול ביטחוני/גאו-אסטרטגי

הימצאותה של נפת גולן בפריפריה הצפונית של המדינה, בסמוך למשולש גבולות, מחזקת את חשיבות ההתיישבות באזור כאשר לצד זאת מיקומה כאמור עלול להשפיע לרעה על היכולת למשוך תושבים לאזור.

כ-61% מיישובי מ.א. גולן הם סמוכי גבול, ושני יישובים מוגדרים כ"צמודי גדר" הנמצאים בטווח איום על פי שיקולי מערכת הביטחון, וכהגדרתם בהחלטת העדיפות הלאומית. היישוב קצרין ממוקם כ-13 ק"מ מגבול סוריה. מיקומו של האזור מחייב את הרשויות בהוצאות מיוחדות להתמודדות עם המצב הביטחוני, וזאת גם בתקופות שגרה.

אכלוס הנפה הממוקמת בסמוך למשולש גבולות עם שלוש מדינות מהווה נדבך נוסף במדיניות פריסת האוכלוסייה של ממשלות ישראל הרואות ביישוב לאורך הגבולות גם צורך ביטחוני מעבר לצורך ההתיישבותי.

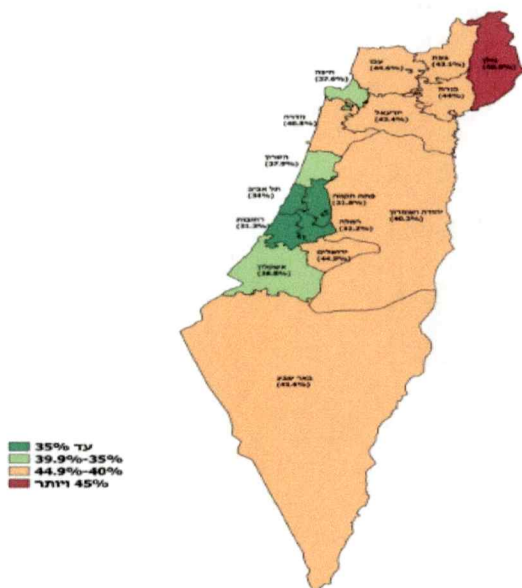
תעסוקה

בבחינת נתוני התעסוקה לפי נפות, ההכנסה החודשית הממוצעת בנפת גולן עמדה נכון לשנת 2018 על 8,227 ₪ והיא הנמוכה ביותר בהשוואה ליתר הנפות, כאשר הממוצע הכלל ארצי עמד על 10,584 ₪ והממוצע של מחוזות מרכז ות"א על 12,429 ₪. נוסף על כך, ההכנסה החודשית הממוצעת לחודש הן בקרב שכירים והן בקרב עצמאיים היא הנמוכה ביותר בהשוואה ליתר הנפות. בקרב השכירים השכר הממוצע לחודש בנפת גולן הוא 8,365 ₪, כאשר השכר הממוצע הארצי לשכיר לחודש הוא 10,774 ₪ ובפער של 584 ₪ מנפת צפת המדורגת שנייה (8,949 ₪). נוסף לכך, שיעור המשתכרים מתחת לשכר

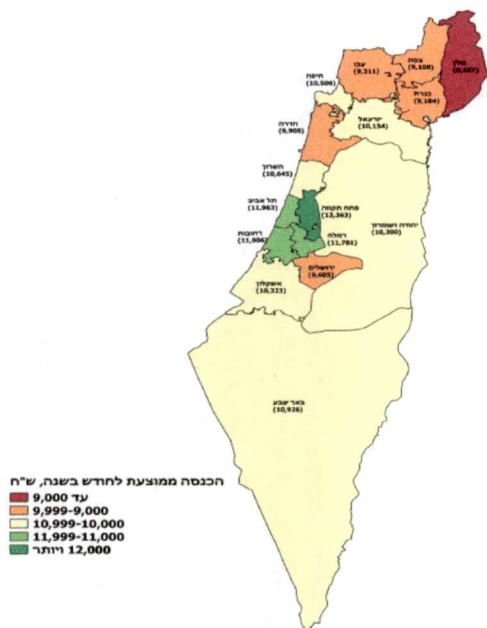
המינימום בקרב שכירים בנפת גולן הוא הגבוה ביותר בארץ. 50.1% מהשכירים משתכרים מתחת לשכר המינימום, כאשר השיעור הארצי עומד על 39.4%. הנפה הבאה בתור מבחינת שיעור השכירים המשתכרים מתחת לשכר המינימום היא נפת ירושלים, בה שיעור השכירים המשתכרים מתחת לשכר המינימום עומד על 46.3% בקרב העצמאיים, השכר הממוצע לחודש בנפת גולן הוא 8,448 ₪, כאשר הממוצע הארצי לעצמאי הוא 11,135 ₪ ובפער של 982 ₪ מנפת צפת המדורגת שנייה (9,470 ₪).

נוסף על כך, בנפת הגולן השיעור הגבוה ביותר של עצמאיים. על כל עצמאי עובדים 8.58 שכירים, לעומת ממוצע ארצי של 13.66 שכירים על כל עצמאי ובפער של 2.25 מנפת השרון, המדורגת שניה בשיעור השכירים ביחס לעצמאיים (10.82 שכירים על כל עצמאי). ריבוי עצמאיים והאחוז הגבוה של דורשי עבודה עשוי להעיד על מגוון מצומצם יחסית של אפשרויות תעסוקה לשכירים.

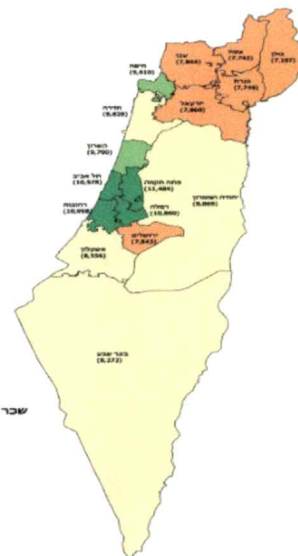
מפה 3: שיעור בעלי שוכר מתחת לשכר מינימום, שכירים, לפי נפה, 2017

מפה 4: חכנסה ממוצעת לחודש בשנה, עצמאיים, לפי נפה, 2017

מפה 1: שכר ממוצע לחודש בשנה, שכירים, לפי נפה, 2017

התפלגות משלחי-יד וענפי התעסוקה

שיעור המועסקים בענף החקלאות בנפת גולן עומד על 10.23% והוא הגבוה ביותר בארץ (שניה אחריה נפת צפת עם שיעור של 4.8%). שיעור המועסקים בענף שירותי אירוח ואוכל עומד על 6.8%, שני רק לנפת כנרת (7.1%). כך או כך, בנפת הגולן נמדד השיעור השני בגובהו (32.1%), אחרי נפת צפת, של מועסקים בחמשת הענפים עם השכר הממוצע הנמוך ביותר: 1 - תיירות, 2 - שירותים אחרים, 3 - שירותי ניהול ותמיכה, 4 - חקלאות, 5 - אמנות בידור ופנאי, כאשר בכולם השכר הממוצע לשכיר נמוך מ-8,000 ₪.

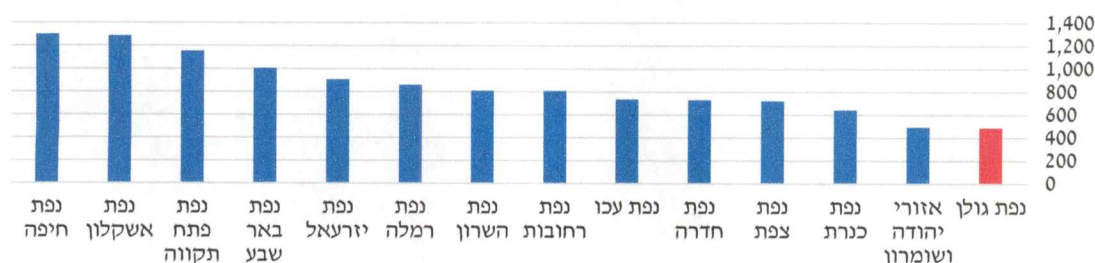
נוסף על אלה, לפי סקר כוח אדם לשנת 2018 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנפת גולן נמדד השיעור הגבוה ביותר בארץ של עובדים בלתי מקצועיים, אשר עומד על 14% (הנפה השנייה בה ייצוג העובדים הבלתי מקצועיים הוא הרב ביותר היא נפת עכו, עם 9.3% בלבד). עובדים בלתי מקצועיים

מוגדרים כעובדים המבצעים עבודות פשוטות ושגרתיות הכרוכות במאמץ פיזי רב דוגמת: עובדי ניקיון ועוזריהם, פועלים בלתי מקצועיים בחקלאות, ייעור ודיג, כרייה, בנייה, הובלה, הכנת מזון, עובדי אשפה, מוכרים ברחוב וכד'.

תעשייה ופריון

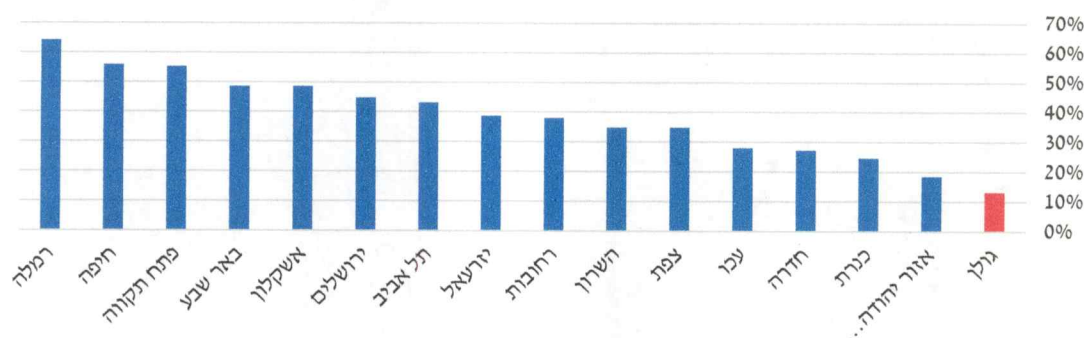
לפי סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2018, 13.9% מהשכירים בנפת הגולן מועסקים בענף התעשייה. בהמשך לכך, לפי השנתון הסטטיסטי לתעשייה לשנת 2019 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (נתוני 2016), התפוקה הממוצעת למשרה בתעשייה בנפת הגולן היא הנמוכה ביותר ארץ ועומדת על 485.2 אלף ש"ח לעומת ממוצע ארצי של כ-923.9 אלף ש"ח. במובן זה, הפריון בענף התעשייה בנפת הגולן, המבטא את גובה התוצר לעובד, הוא הנמוך ביותר בישראל.

תפוקה ממוצעת למשרה בתעשייה

ממצא זה מוסבר, בין השאר, על ידי העובדה כי אחוז המשרות בענפי הטכנולוגיה העילית (היי-טק) הוא הנמוך ביותר בארץ, ועומד על 13.2% בלבד, ובפער ניכר מהנתון המקביל ביתר הנפות:

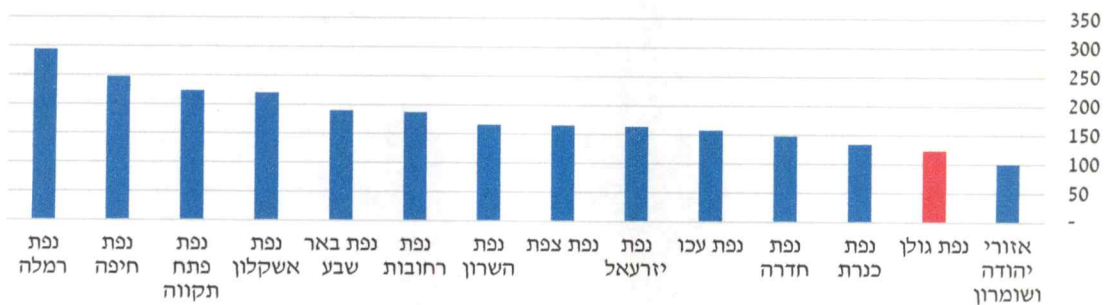
שיעור משרות בענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבות-עילית

כמו כן, התמורה הממוצעת למשרה בענף התעשייה היא הנמוכה בישראל, אחרי מחוז איו"ש, ועומדת על 123.6 אלף ש"ח בשנה, זאת לעומת ממוצע ארצי של 193.4 אלף ש"ח.

כמו כן, נטיית בוגרי מקצועות המדעים וההנדסה לגור בבגרותם באזור בו גדלו הכי נמוכה בנפות גולן, צפת וכנרת (54%), הבא אחריהם הוא בנפת ירושלים (56%), ודרום (68%) (כלכלה מוטת חדשנות בפריפריה, רשות החדשנות 2018)

תמורה ממוצעת למשרה

עוד יצוין, כי ההשקעה הגולמית לנפש בתעשייה בנפת גולן (מכונות, מיחשוב, רכב, ובניין) היא הנמוכה ביותר בישראל, אחרי מחוז ירושלים ונפת השרון, ועפ"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נכון לשנת 2015 היא נאמדת ב-963 ₪ לנפש.

היותה של נפת הגולן הפריפריאלית ביותר בישראל, כאמור, משפיעה על הגיוון התעסוקתי בנפה, ענפי התעסוקה בה, על שיעור העצמאים הגדול ועל יכולת ההשתכרות של העובדים השכירים ועל פרוץ העבודה. אחת ממטרות המשנה של ההחלטה היא פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה ומשיכת אוכלוסייה, ולפיכך החלטה זו מתמקדת בכלים שמטרתם להביא לחיזוק ופיתוח של התעשייה ופיתוח ענפי התעסוקה ביישובי הגולן על הרשויות המקומיות הנכללות בה, זאת באופן שיתמוך במהלכי הצמיחה הדמוגרפית שההחלטה מיועדת לקדם.

כאמור בפתח ההחלטה, ולאור כל המתואר לעיל, מטרתה היא עידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא בגולן וזאת לאור מיעוט האוכלוסייה ודלילות האוכלוסייה לצד השיקולים הנוגעים למיקומה הגאוגרפי והגיאואסטרטגי, כאשר היעד העיקרי הוא גידול אוכלוסייה של 50% עד שנת 2025 ביישובי ההחלטה, והכפלתה של אוכלוסיית קצרין ויישובי מ.א גולן עד שנת 2030. כדי לעמוד במטרת העל של ההחלטה וביעדה, נקבעו שלוש מטרות משנה שעמידה בהן תגדיל משמעותית את הסיכוי לעמוד במטרת העל של ההחלטה.

מטרות משנה:

- 1. תכנון שיווק ופיתוח יח"ד למגורים:** הדרך להשיג מטרה זו היא באמצעות (א) שיווק מלאי תכנוני קיים של יח"ד. יצוין, כי בהתאם לנתוני משרד הבינוי והשיכון קיים ביישובי ההחלטה פוטנציאל תכנוני ושיווקי של כ- 5000 יח"ד בטווח המידי ובטווח השנים הקרובות (א) יצירת מלאי תכנוני של יח"ד אותן ניתן יהיה לשווק בעתיד, לרבות באמצעות הקמת שני יישובים חדשים בגולן (ג) הענקת כלי סיוע תומכי מגורים שיתנו מענה לצרכי התושבים והיישובים.
- 2. פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה ומשיכת אוכלוסייה:** במטרה לייצר מקומות תעסוקה חדשים ואיכותיים, לסייע לרשויות המקומיות לפתח מנועי צמיחה כלכליים אשר יניבו הכנסות שישמשו למתן שירותים לתושבים ולפיתוח היישובים, ובמטרה להפוך את הגולן למוכר ואטרקטיבי יותר: (א) פיתוח התיירות לרבות מקומות לינה מגוונים ומקומות לינה מגוונים, זאת בשים לב למרכזיותו של ענף התיירות בגולן ולפוטנציאל הטמון בו לפיתוח כלכלי של האזור (ב) לפתח מנועי צמיחה לרשות המקומית (ג) לפתח אזורי תעשייה ומקורות תעסוקה (ד) קידום חדשנות בתחומים בהם לגולן יש יתרון יחסי כגון חקלאות מתקדמת ולייצר ממשק עם קלאסטרס דומים באזור.

3. שיפור איכות החיים בגולן לצורך מענה לאוכלוסייה הקיימת ולמשיכת אוכלוסייה חדשה

לגולן : במטרה לשפר את איכות החיים של תושבי הגולן ולייצר אטרקטיביות עבור תושבים חדשים : (א) לקדם תכניות למצוינות בחינוך בדגש על תחומים בהם לגולן יש יתרון יחסי כגון האגריטק (ב) לבצע פיתוח בר קיימא של המרחב הציבורי ולהפוך אותו לאטרקטיבי יותר לאורך זמן (ג) לשפר את הביטחון האישי של התושבים (ד) לקדם פיתוח של תשתיות אזוריות כגון תחבורה ציבורית.

יישום ההחלטה עם כלי הסיוע שבה עשויים לסייע להצלחת השיווקים כאשר מכלול הכלים יחדיו מיועד לאפשר את מימוש יעדי ההחלטה עד לתום שנות ההחלטה ואף לאחר מכן, על בסיס היסודות שהונחו בה, קרי הגדלת אוכלוסיית הגולן ב 50% עד שנת 2026 והכפלתה עד שנת 2030.

בנפת הגולן 37 יישובים, מהם ארבעת היישובים הדרוזים אשר מקבלים מענה ייעודי המתאים למאפיינים ולמצב חברתי-כלכלי במסגרת החלטה מס' 717 מיום 28.11.2021 בנושא התכנית להעצמה ולפיתוח כלכלי חברתי ביישובים הדרוזים בגולן, והיישוב ע'ג'ר אשר מקבל מענה במסגרת החלטה מס' 550 מיום 24.10.21 בנושא התכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד לשנת 2026. היישוב קצרין ושלושים ואחד היישובים במועצה אזורית גולן, אשר אוכלוסייתם מהווה כ- 50% מאוכלוסיית נפת גולן, יקבלו מענה בהחלטה זו, כאשר לצד זאת חלק מכלי הסיוע רלוונטים לנפת הגולן בכללותה.

למרות המאפיינים השונים של היישובים הדרוזים והיישוב ע'ג'ר והשונות במטרות ההחלטה בינם לבין יישובי החלטה זו, החלטות הממשלה שהם נכללו בתוכם יעניקו הטבות וכלי סיוע בתחומים דומים לאלו שמוצע להעניק ליישובי החלטה זו כגון בתחומי הבינוי, התחבורה, הסיוע לרשות המקומית, הכלכלה והתעסוקה, הבריאות, החינוך והתרבות, אך במינון ובמיקוד שונה ובהתאמות ייעודיות והכל בהתאם לצרכי היישובים ולמטרות ההחלטות כפי שנקבעו בהן.

קצרין כעוגן מרחבי והשיקולים המקצועיים להבחנה בין המועצה המקומית קצרין לבין המועצה האזורית גולן בחלק מכלי הסיוע

קצרין הוקמה ותוכננה כיישוב עירוני במטרה ליישב ולהאיץ את התפתחותו של אזור הגולן. היישוב משמש כעוגן מרחבי – בלב הגולן - המתווך בין הפריפריה למרכז והינו צומת למתן שירותים מרחביים לכלל היישובים הסובבים אותו. הצלחתו ושגשוגו של המרחב הכפרי בגולן תלוי במידה רבה בהתפתחותו של היישוב קצרין כיישוב עירוני בר קיימא. כמו כן, פוטנציאל קליטת תושבים חדשים בקצרין הינו גבוה מאחר ומגבלת יח"ד הקיימת ביישובים הכפריים, בהתאם לתמ"א 35, אינה קיימת עבורו.

התכניות לצמיחה דמוגרפית לקצרין ולמועצה אזורית גולן נבנו בהתאמה למאפיינים השונים של הרשויות (אשר אחת מהן היא כאמור מועצה המקומית, שהיא יישוב עירוני המיועד לשמש כעוגן מרחבי, והשניה היא מועצה אזורית).

נוסף לכך, כוללת החלטה זו גם שורה של כלים ייעודיים לקצרין לפיתוח עוגנים כלכליים מקומיים ואזוריים, לפיתוח יכולות וחיזוק הרשות המקומית ורמת השירותים הניתנים בה, ולפיתוח עוגני שירות מרחביים לאזור כולו כדלקמן: (1) הכרה בלשכת האוכלוסין וההגירה בקצרין כלשכת אם שתיתן מענה לנפת גולן (2) הקמת קריית הממשלה שלב ב, בהמשך לקריית הממשלה שלב א' שבנייתה עתידה להסתיים בשנה הקרובה וצפויה לאכלס בתוכה בין היתר את לשכת האוכלוסין וההגירה, ובית משפט (3) תכנית לתחבורה חכמה בקצרין במטרה להפיכתה לאחד ממוקדי החדשנות והידע הארציים בתחום זה, (4) מיתוג לצורך שיפור תדמית היישוב (5) עוגן מסחרי שישווך תוך חצי שנה וימשוך קהל מכל הארץ (5) מענק לתגבור שירותים לתושבים, "תכנית המראה" וחיידוש המע"ר בקצרין במטרה לשפר את הנראות הפיזית של היישוב ואת השירותים הניתנים בו להתאימם לכמות גדולה יותר של מבקרים ותושבים, לחיזוק כ"א האדם ברשות המקומית כדי שיוכל להתמודד עם אתגרי הקליטה ועם יישום החלטה זו, ולסייע לקצרין לקדם מנועי צמיחה כלכליים שיסייעו להגדיל את הכנסות הרשות ויאפשרו לה להעניק רמת שירותים גבוהה יותר ולהפחית את התלות במענקי מדינה. כלי הסיוע כאמור מוענקים לקצרין במטרה לחזקה ולהפוך אותה לעוגן מרחבי לאזור כולו. לצד זאת כלים ייעודיים אחרים ניתנים רק למ.א גולן, על בסיס שיקולים מקצועיים רלוונטיים, כגון פיתוח תשתיות ביו, פינוי מערומי בזלת על ידי המועצה האזורית, פיתוח אזור תעשייה חקלאי, תמיכה והסדרה של מיזמים אגרי-וולטאים והקמה של ועדת תכנון מיוחדת.

לאור כל האמור לעיל, סעיפים XXXX להצעה מתייחסים לקצרין בלבד, סעיפים YYYY מתייחסים למועצה אזורית גולן בלבד, וסעיפים ZZZZ מתייחסים הן לקצרין והן למועצה אזורית גולן. סעיפים WWW מתייחסים לנפת הגולן כולה.

ההחלטה קובעת את כלי סיוע לתקופות שונות כמפורט בה בין השנים 2022-2025, מלבד סעיפי משרד החינוך המתייחסים לשנות הלימוד ואשר יסתיימו רק בסוף שנת הלימודים תשפ"ו, וסעיף שעניינו תכנית ייצוב רב שנתית שיחולו עם אישור החלטה זו, עוד בשנת 2021.

ההחלטה כוללת גם את בחינת הקמתם של שני יישובים חדשים בנפת הגולן, כמפורט בסעיף XXX בה. ההחלטה בעניין זה אינה נסמכת על הוראות החוק בעניין עדיפות לאומית.

נספח א' – התכנית הדמוגרפית

שם הישוב	שלב א' 2022-2023	שלב ב' 2023-2024	שלב ג' 2024-2025
אבני איתן	40	23	60
אודם	35	34	
אורטל	24	25	50
אל רום	20	29	50
אלוני הבשן	26	31	40
אליעד	20	30	60
אניעם	72	30	
אפיק	27		40
בני יהודה		150	150

45	30	40	גבעת יואב
50	54	30	גשור
100	150		חד נס
	75	85	חספין
	45	50	יונתן
	40	52	כנף
30	35		כפר חרוב
32	32	20	מבוא חמה
	50	40	מיצר
60			מעלה גמלא
55	35	44	מרום גולן
45	40	33	נאות גולן
38	42	40	נוב
40	30	20	נווה אטיב
40	50		נטור
30	35		נמרוד
35	35	25	עין זיוון
20	60		קדמת צבי
120	52	30	קלע אלון
40	20	30	קשת
55	30	56	רמות
65	55	45	רמת מגשימים
150	100	99	רמת טראמפ
30	30	55	שעל
1,530	1,477	1,058	סה"כ

סעיף	משרד	תקציב 2021	תקציב 2022	תקציב 2023	תקציב 2024	תקציב 2025	תקציב 2026	סה"כ
ב2	בינוי ושיכון	-	-	-	-	-	-	40
ג2	חקלאות	-	-	-	-	-	-	17.5
ג2	אוצר	-	-	-	-	-	-	17.5
ד2	אוצר	-	-	-	-	-	-	43
ה2	התיישבות	-	-	-	-	-	-	2
ז2	בינוי ושיכון	-	-	-	-	-	-	4.5
ח2	פנים	-	-	-	-	-	-	5
ח2	אוצר	-	-	-	-	-	-	2
3	רשות המים	-	-	-	-	-	-	75
5	מנהל התכנון	0	2.5	2.5	2.5	2.5	0	10
א7	בינוי ושיכון	-	-	-	-	-	-	10
ב7	בינוי ושיכון	-	-	-	-	-	-	5
ג7	בינוי ושיכון	-	-	-	-	-	-	12
ה7	אוצר	-	-	-	-	-	-	20
ו7	בינוי ושיכון	-	-	-	-	-	-	25

29	-	-	-	-	-	-	אוצר	17
10	-	-	-	-	-	-	אוצר	8
3	0	0	1	1	1	0	נגב גליל	9
31	0	2	3	7	13	6	פנים	10
8	-	-	-	-	-	-	אוצר	11
10	-	-	-	-	-	-	פנים	11
3	-	-	-	-	-	-	מנהל התכנון א	12
15	0	3.75	3.75	3.75	3.75	0	פנים	13
25	0	6.25	6.25	6.25	6.25	0	אוצר	13
4	-	-	-	-	-	-	שירותי דת	14
27	0	0	0	13.5	13.5	0	רלפ"ם	16
1	0	0	0	0	1	0	תחבורה	18
1	0	0	0	1	0	0	אוצר	18
2	0	0	0	0	2	0	תחבורה	19
2	0	0	0	2	0	0	אוצר	19
2	-	-	-	-	-	-	אוצר	20ב
15	0	3.75	3.75	3.75	3.75	0	קרן הניקיון	23
36	6	0	0	0	30	0	תיירות	24
30	6	6	6	6	6	0	תיירות	25
0.2	-	-	-	-	-	-	תיירות	27
32	-	-	-	-	-	-	ירושלים ומורשת	29
4	-	-	-	-	-	-	נגב גליל	31
1.75	0	0.4375	0.4375	0.4375	0.4375	0	כלכלה	33
1.75	0	0.4375	0.4375	0.4375	0.4375	0	אוצר	33
0.5	0	0	0	0	0.5	0	אנרגיה	35
6	0	1.5	1.5	1.5	1.5	0	מדע	36
1	0	0.25	0.25	0.25	0.25	0	אוצר	36
3	-	-	-	-	-	-	חקלאות	37
1	-	-	-	-	-	-	אוצר	37
5	-	-	-	-	-	-	חקלאות	39
2	-	-	-	-	-	-	אוצר	39
10	0	2.5	2.5	2.5	2.5	0	כלכלה	46
1	0	0	0	0.5	0.5	0	אוצר	46
11	-	-	-	-	-	-	כלכלה	47
12	-	-	-	-	-	-	כלכלה ה	48
10	-	-	-	-	-	-	אוצר ה	48
2	-	-	-	-	-	-	חקלאות	52ד
2	-	-	-	-	-	-	אוצר	52ד
20	-	-	-	-	-	-	חינוך	53
5	-	-	-	-	-	-	פנים	53
5	-	-	-	-	-	-	נגב גליל	54
6	-	-	-	-	-	-	חינוך	57
4	-	-	-	-	-	-	אוצר	57
3	0	0.75	0.75	0.75	0.75	0	חינוך	58

4	0	1	1	1	1	0	אוצר	58
1	-	-	-	-	-	-	חינוך	59
4	-	-	-	-	-	-	אוצר	59
4	-	-	-	-	-	-	אוצר	60
1.6	-	-	-	-	-	-	תרבות וספורט	62
10.4	-	-	-	-	-	-	קרן הניקיון	63
0.5	0	0	0	0	0.5	0	הגנ"ס	64
1	0	0	0	0	1	0	הגנ"ס	65
0.5	0	0	0	0	0.5	0	הגנ"ס	66
8	-	-	-	-	-	-	קרן לשטחים פתוחים	67
10	-	-	-	-	-	-	רט"ג	67
2	0	0	0	0	2	0	תחבורה	68
6	-	-	-	-	-	-	פנים	69
4.32	-	-	-	-	-	-	בט"פ	70
1	-	-	-	-	-	-	בריאות	71 א
0.65	-	-	-	-	-	-	אוצר	71 א
3.5	-	-	-	-	-	-	בריאות	71ב
3.5	-	-	-	-	-	-	אוצר	71ב
0.1	-	-	-	-	-	-	בריאות	71ג
3	0	0	1	1	1	0	נגב גליל	72ג
0.2	0	0	0	0	0.2	0	רווחה	72ד
0.8	0	0.2	0.2	0.2	0.2	0	שוויון חברתי	73 א
1	0	0.25	0.25	0.25	0.25	0	רווחה	73ב
1	0	0.25	0.25	0.25	0.25	0	רווחה	73ג
0.75	0	0.1875	0.1875	0.1875	0.1875	0	שוויון חברתי	74 א
0.6	0	0.15	0.15	0.15	0.15	0	שוויון חברתי	74ב
1.29 2	0	0.323	0.323	0.323	0.323	0	רווחה	74ד
1.5	-	-	-	-	-	-	עלייה וקליטה	75 א
3	0	0	0	0	3	0	תחבורה	77
10	0	0	0	0	10	0	תחבורה	78
5	0	0	0	0	5	0	אוצר	79 א
40	-	-	-	-	-	-	תחבורה	79ב
10	0	2.5	2.5	2.5	2.5	0	אוצר	79ב
1	-	-	-	-	-	-	רמ"י	80
4.1	-	-	-	-	-	-	אוצר	82ב

דברי הסבר

כאמור בפתח ההחלטה, ולאור כל המתואר בפרק עדיפות לאומית, מטרתה היא עידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא בגולן וזאת לאור מיעוט האוכלוסייה ודלילות האוכלוסייה לצד השיקולים הנוגעים למיקומה הגאוגרפי והגיאואסטרטגי, כאשר היעד העיקרי הכפלתה של אוכלוסיית קצרין ויישובי מ.א גולן באמצעות יצירת התשתית הפיסית, הכלכלית והחברתית עד שנת 2025.

כדי לעמוד במטרת העל של ההחלטה וביעדיה, נקבעו שלוש מטרות משנה שעמידה בהן תגדיל משמעותית את הסיכוי לעמוד במטרת העל של ההחלטה.
מטרות משנה:

1. **תכנון שיווק ופיתוח יח"ד למגורים:** הדרך להשיג מטרה זו היא באמצעות (א) שיווק מלאי תכנוני קיים של יח"ד. יצויין, כי בהתאם לנתוני משרד הבינוי והשיכון קיים ביישובי ההחלטה פוטנציאל תכנוני ושיווקי של כ- 5000 יח"ד בטווח המידי ובטווח השנים הקרובות (א) יצירת מלאי תכנוני של יח"ד אותן ניתן יהיה לשווק בעתיד, לרבות באמצעות הקמת שני יישובים חדשים בגולן, בכפוף לקבלת ההחלטות הנדרשות לכך (ג) הענקת כלי סיוע תומכי מגורים שיתנו מענה לצרכי התושבים והיישובים.
2. **פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה ומשיכת אוכלוסייה:** במטרה לייצר מקומות תעסוקה חדשים ואיכותיים, לסייע לרשויות המקומיות לפתח מנועי צמיחה כלכליים אשר יניבו הכנסות שישמשו למתן שירותים לתושבים ולפיתוח היישובים, ובמטרה להפוך את הגולן למוכר ואטרקטיבי יותר: (א) פיתוח התיירות לרבות מקומות לינה מגוונים, זאת בשים לב למרכזיותו של ענף התיירות בגולן ולפוטנציאל הטמון בו לפיתוח כלכלי של האזור (ב) לפתח מנועי צמיחה לרשות המקומית (ג) לפתח אזורי תעשייה ומקורות תעסוקה (ד) קידום חדשנות בתחומים בהם לגולן יש יתרון יחסי כגון חקלאות מתקדמת ולייצר ממשק עם קלאסטרים דומים באזור.
3. **שיפור איכות החיים בגולן לצורך מענה לאוכלוסייה הקיימת ולמשיכת אוכלוסייה חדשה לגולן:** במטרה לשפר את איכות החיים של תושבי הגולן ולייצר אטרקטיביות עבור תושבים חדשים: (א) לקדם תכניות למצוינות בחינוך בדגש על תחומים בהם לגולן יש יתרון יחסי כגון האגריטק (ב) לבצע פיתוח בר קיימא של המרחב הציבורי ולהפוך אותו לאטרקטיבי יותר לאורך זמן (ג) לשפר את הביטחון האישי של התושבים (ד) לקדם פיתוח של תשתיות אזוריות כגון תחבורה ציבורית.

יישום ההחלטה עם כלי הסיוע שבה עשויים לסייע להצלחת השיווקים כאשר מכלול הכלים יחדיו מיועד לאפשר את מימוש יעדי ההחלטה עד לתום שנות ההחלטה ואף לאחר מכן, על בסיס היסודות שהונחו בה, קרי הכפלת האוכלוסייה עד שנת 2025.

עוד יצויין, כי הייחודיות של נפת הגולן והצורך לסייע ליישובים הנמצאים בא עמדה גם לנגד עיניהם של מקבלי ההחלטות בשנים עברו ובהתאם כל יישובי הנפה נכללו בהחלטות ממשלה ייעודיות או החלטות ממשלה בהן הם לקחו חלק: תכנית רב שנתית לפיתוח ולהעצמת היישובים הדרוזים בגולן לשנים 2014-2017 (החלטת ממשלה מס' 1052 מיום 15.12.2013); תכנית רב שנתית לחיזוק קצרים (החלטת ממשלה מס' 1739 מיום 22.06.2014); תכנית לפיתוח החקלאות בגולן (החלטת ממשלה מס' 1170 מיום 12.01.2014); פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים 2016-2020 (החלטת ממשלה מס' 922 מיום 30.12.2015); פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה (החלטת ממשלה מס' 2262 מיום 08.01.2017. נכון להיום, נכללים יישובי הדרוזים ברמת הגולן בהחלטה 717 מיום 28.11.2021, והיישוב עג'ר נכלל בהחלטה 550 מיום 24.10.2021.

להלן התייחסות לכלי סיוע מרכזיים הנכללים בהצעה.

תכנון שיווק ופיתוח יח"ד למגורים וכלי סיוע תומכים

משרד הבינוי והשיכון ורשות מקרקעי ישראל

הממשלה מבקשת להכפיל את ההתיישבות ביישובי ההחלטה בגולן, לצורך כך הוכנה ע"י משרד הבינוי והשיכון בשיתוף עם המוא"ז גולן תוכנית דמוגרפית להגדלתם ולביסוסם של הישובים הכפריים בתחומי מוא"ז גולן.

התכנית הדמוגרפית בקצרין:

לקצרין עתודות בנייה בתכניות מאושרות ברובע 12 ורובע 13

רובע 12 יתרות יח"ד לשיווק – כ 1,500 יח"ד

רובע 13 יתרות יח"ד לשיווק – כ 1,700 יח"ד

החלטת הממשלה נועדה לקדם הכפלת האוכלוסייה בקצרין והגעת אוכלוסיה צעירה וחדשה לקצרין.

השיווקים בקצרין בעבר היו רק לבנייה של יח"ד צמודות קרקע (בנה ביתך וסמי רוויה) אך לא בנייה רוויה.

משרד הבינוי והשיכון יפעל במסגרת החלטת הממשלה בשני שלבים:

1. שיווק רובע 12

2. שיווק רובע 13 (מותנה בהצלחת מכרז רובע 12)

תוספת כ 3,200 יח"ד תביא להכפלת התושבים בקצרין.

בשלב ראשון המשרד יפעל לפרסם מכרז תכנן ובנה לשיווק יתרת יח"ד ברובע 12 כ 1,500 יח"ד.

מכרז תכנן ובנה נועד לרכז אצל יזם אחד את כל עבודות הפיתוח הציבורי, בניית מוסדות ציבור ובניית מוסדות חינוך.

הרעיון המנחה הוא להביא לכך שכל התשתית הציבורית תהיה מפותחת ומוכנה עוד לפני כניסת התושבים לשכונה (מכרזים כאלו פורסמו בהצלחה בחריש, בית שמש ושדרות). פיתוח מוקדם יעודד תושבים לעבור לגולן.

התכנית הדמוגרפית במוא"ז גולן:

התוכנית הדמוגרפית כוללת את כל הישובים הכפריים בתחומי המוא"ז, בחלק מן הישובים ההרחבות מתוכננות ובחלק אחר נדרש תכנון תב"ע. הכל כמפורט בנספח א' להחלטה.

בצד זאת ההחלטה כוללת סעיפים תומכי אכלוס – שיקום תשתיות בישוב הותיק ומוסדות ציבור - סעיפים אלה מסייעים בישוב הקיים בשיקום תשתיות. בישוב הותיק – בד"כ מדובר בישובים ותיקים בהם התשתיות הציבוריות ישנות ויש לשקמן, בד בבד עם קליטת משפחות חדשות ופיתוחן

של שכונות חדשות. סעיף מוסדות הציבור המוצע בתוכניות הינו מימונם של מוסדות ציבור קהילתיים ביישובים הכפריים וכן מוסדות ציבור אזוריים.

יש להדגיש כי רשימת מוסדות הציבור ותיקצובן הינה בעקבות סקר מוסדות ציבור שנערך מול מצב קיים של מוסדות ציבור ביישובים ובמועצה.

על מנת להצליח בתוכנית הדמוגרפית ועל מנת למשוך אוכלוסייה צעירה לאזור זה, נדרש פרסום של התוכנית לקהל היעד – משפחות צעירות ממרכז הארץ. התכנית כוללת את כלל יישובי המועצה האזורית, מתוך הבנה שהחלטה על הכפלת אוכלוסיית הגולן- צריכה לכלול את כלל יישוביה.

התכנית חולקה לשלושה שלבי שיווק. שלבי השיווק נקבעו על פי המוכנות התכנונית של כל אחד מן היישובים- כלומר קיומה או אי קיומה והצורך בהסדרת תב"ע. השיווק כידוע נעשה ביישובים אלה בפטור ממכרז, באמצעות וועדות קבלה.

בתכנית, שיווק משמעו הפניית המשתכנים החדשים לרמ"י לחתימה על הסכם חכירה. בצד השיווקים, ככל שיהיו מוצלחים ויעמדו ביעדי התכנית, ינתנו תקציבים תומכי אכלוס- מוסדות ציבור ושיקום תשתיות ותיקות.

בהצעה מובהר כי ההטבות מכוח מפת העדיפות הלאומית עבור יחידות דיור אשר יעמדו בתנאי הזכאות לסבסוד הוצאות פיתוח בהתאם להחלטת הממשלה הקובעת הטבות בתחום הבינוי והשיכון לאזורי עדיפות לאומית, אם תהיה בתוקף בעת השיווק של יחידות הדיור, יקבלו סבסוד כאמור בהחלטה בנושא אזורי עדיפות לאומית בתחום הבינוי והשיכון.

התכנית כוללת את כל היישובים הכפריים בתחומי המוא"ז – חלק מן היישובים ההרחבות מתוכננות ובחלקן האחר נדרש תכנון תבע"י.

הכל כמפורט בנספח א' להחלטה.

על מנת להצליח בתוכנית הדמוגרפית ועל מנת למשוך אוכלוסייה צעירה לאזור זה, נדרש פרסום של התוכנית לקהל היעד – משפחות צעירות ממרכז הארץ.

לצד הפעולות להרחבת היישובים הקיימים ההצעה מקדמת את בחינת הקמתם של שני יישובים חדשים. בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1800 הצעה זו מקדמת את הפעולות הנדרשות בשלב הראשון לבחינת הקמתם.

ועדה מיוחדת

סעיף 32 לחוק התכנון והבנייה התשכ"ה 1965 קובע כדלקמן:

(א) שר הפנים, על-פי המלצת שר הבינוי והשיכון, רשאי להכריז בצו כי שטח שבתחום מחוז אחד יהווה מרחב תכנון מיוחד, אם נתמלא אחד מאלה:

(1) בשטח הנדון עוד אין ישוב והוא נועד להקמת ישוב חדש;

(2) ביום תחילתו של חוק זה וערב פרסום הצו היו באותו שטח 75% לפחות מיחידות הדיור הקיימות והנמצאות בתהליך של בניה גם יחד, יחידות דיור שהוקמו או שהן מוקמות על ידי המדינה או מטעמה, וקויימה התייעצות בדבר מתן הצו עם הרשות המקומית שבתחומה נמצא השטח.

(ב) שר הפנים על פי המלצת שר הבינוי והשיכון ובהסכמת הרשות המקומית הנוגעת בדבר, ואם סירבה רשות מקומית או לא הסכימה להמלצת שר הבינוי והשיכון תוך 90 יום מיום שנמסרה לה – באישור המועצה הארצית על פי הצעת שר הבינוי והשיכון, רשאי להכריז בצו כי שטח שבתחום אותה רשות מקומית יהיה מרחב תכנון מיוחד, אם המדינה הכינה תכנית להקים בו שכונה חדשה שעל פיה 75% לפחות של כלל יחידות הדיור באותו שטח יוקמו על ידי המדינה או מטעמה.

(ג) סעיפים 14 עד 16 יחולו על תכנון של הצו, פרסומו, תחילתו ושינויו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, ושאר הוראות חוק זה יחולו במרחב תכנון מיוחד, ככל שאין בסימן זה או בסימן ה' לפרק ג' הוראה מפורשת אחרת לאותו ענין.

(ד) בסעיף זה "יחידת דיור" – מערכת חדרים, על חדרי שירות שלה, הנועדת למגורים של משפחה אחת.

מטה התכנון הלאומי רואה ערך חשוב בחיזוק ההתיישבות בצפון בכלל ובנפת הגולן בפרט. נפת הגולן, הלכה למעשה, היא הנפה הפריפריאלית ביותר בישראל הסובלת מריחוק גיאוגרפי משמעותי לצד פערי תשתיות. נוסף על כך שטחי נפת הגולן מאופיינים במורכבות תכנונית שכן הם רוויים בשמורות טבע, שטחי אש פעילים ואזורים בעלי רגישות נופית גבוהה. בהתאם לאמור, מטה התכנון הלאומי תומך בהקמת ועדה מיוחדת שתהווה מכשיר משמעותי להסרת חסמי תכנון ותלווה את הליכי הקמת ישובים נוספים בנפת הגולן. הקמת הוועדה תעשה בהתאם להוראות החוק בנושא, המאפשרות את הקמתה לטובת הקמת יישובים חדשים או שכונות חדשות בתנאים שנקבעו בו.

בנוסף, ועל מנת לתמוך בעיבוי אוכלוסייה משמעותי בקצרים יפעל מטה התכנון הלאומי בשיתוף מנהל התכנון לאישור תכנית מתאר כוללת חדשה לקצרים שתתמוך בהגדלת האוכלוסייה ביישוב עד כדי 50 אלף נפש.

תכנית ייצוב רב שנתית

הצעת ההחלטה כוללת כלי סיוע נוספים לרשויות, שיגיעו לרשויות באמצעות תכנית ייצוב רב שנתית, בהיקף כולל של 31 מלש"ח, שתגובש על ידי משרד הפנים. מטרת התכנית היא לחזק את הרשויות והשלטון המקומי, לפתח תשתיות אזוריות נוספות לשם צמצום פערים בין הגולן לבין מרכז הארץ ולעודד הגירה לאזור. הסיוע התקציבי מועבר לתקציבה השוטף של הרשות במטרה לסייע לה באיזון התקציב השנתי. סכומי הסיוע הולכים ופוחתים מדי שנה במטרה להביא את הרשות בשנה האחרונה לתכנית לאיזון תקציבי ללא סיוע ממשלתי. בהתאם למוצע, המועצה המקומית קצרין תגיש לאישור משרד הפנים פירוט של ייעודי התקציבים האמורים לטובת מטרות שעולות בקנה אחד עם השיקולים להכרזה עליה כאזור עדיפות לאומית, כפי שפורטו בהחלטה זו.

תכנית לפיתוח כלכלי וארגוני ("תכנית המראה")

משרד הפנים יגבש "תכנית המראה" בשיתוף מועצה מקומית קצרין, במטרה ליצור לקצרין מקורות הכנסה נוספים שתוביל לשיפור רמת החיים של תושבי הרשות ויעודדו הגירה לאזור. התכנית תפעל בשני צירי פיתוח מרכזיים:

1. פיתוח כלכלי – קידום פרויקטים כלכליים אשר יובילו לגידול בהכנסות העצמיות של הרשות המקומית או לייעול וצמצום הוצאותיה.
2. פיתוח ארגוני – יצירת תשתית ארגונית מותאמת לרשות מקומית בתהליך פיתוח, בדגש על העצמת מנהלים, שיפור תהליכי עבודה, תכנית עבודה מקושרת תקציב וכדו'.

מענק פיתוח

הקצאת תקציבי פיתוח לקצירן ולמ.א גולן לפי תכנית פעולה שתקבע את היעדים וסל השימושים שבגינם ניתן יהיה לעשות שימוש, ותוכל לכלול בין היתר השלמת מאצ'ינג לפרוייקט תשתית, בינוי ופיתוח והנגשת מבני ציבור. התקציב יוקצה לרשות המקומית בכפוף להליכי אישור תקציב בלתי רגיל (תב"ר) כמפורט בנהלי משרד הפנים וינתן בנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק אחר. חלוקת התקציבים השווה בין שתי הרשויות כאמור משקפת את מכלול מאפייני האוכלוסייה והרשות המקומית – במ.א גולן פי 2 יותר תושבים ויותר יישובים. יחד עם זאת הסוציו של המועצה הוא 6 (לעומת 4 בקצירן) והרשות נהנית מהכנסות גבוהות יותר מקצירן ממארנונה שלא למגורים, לדוגמא, מבסיסי צהל הנמצאים בגולן.

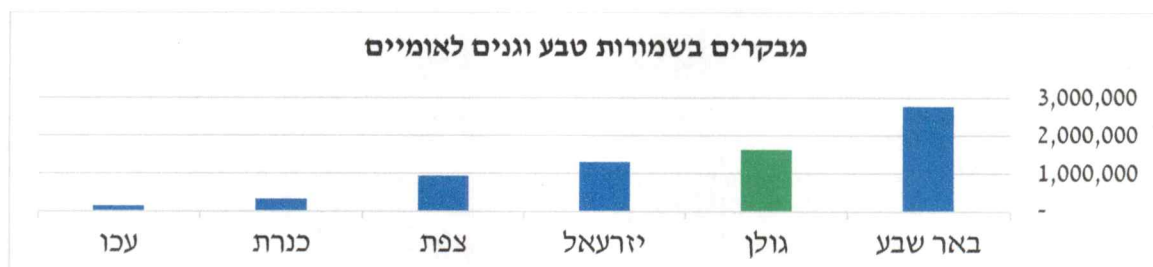
המשרד לשירותי דת

לאור הכוונה לעיבוי משמעותי, עד כדי הכפלת האוכלוסייה בנפת הגולן, ישנו צורך בהגדלת היצע שירותי הדת על ידי הקמה של מבני דת חדשים, שיפוך ותחזוק מבני דת קיימים. לשם כך יתן עדיפות ויקצה המשרד לשירותי דת 4 מלש"ח מתקציבו לטובת ההחלטה לחיזוק ההתיישבות בנפת הגולן.

פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית

מאחר שאין פרסום רשמי שוטף של נתוני מלונות התיירות (כהגדרתם בלמ"ס) לפי רשות מקומית, אלא מיפוי לפי נפה, הנתונים בהקשר לתיירות יתייחס לנפת גולן כאל מקשה אחת. נפת הגולן מתאפיינת בפעילות התיירותית ענפה, ולראיה מצויים בה מעל 1,200 חדרי מלון וכ-300 חדרי אירוח כפרי, כאשר במועצה המקומית ע'גיר אין כלל חדרי אירוח.

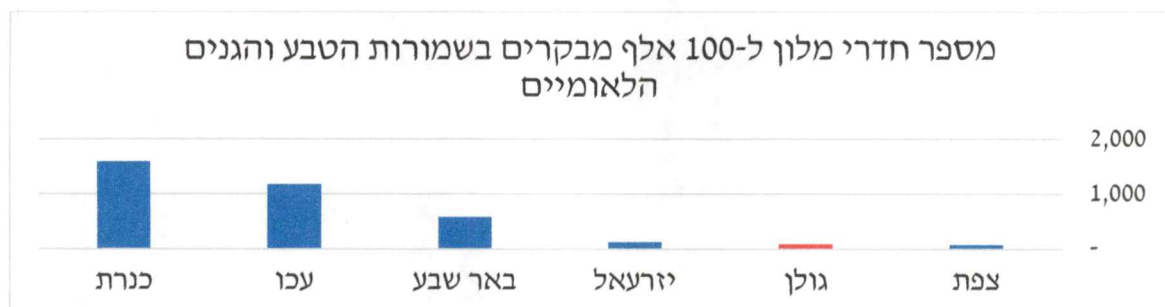
לפי דוח של רשות הטבע והגנים לשנת 2019, עולה כי מספר המבקרים בגנים הלאומיים ובשמורות הטבע בנפת הגולן עומד על כ-1.62 מיליון, נתון המציב את הנפה במקום השני בישראל מבחינת נתון זה, אחרי נפת באר שבע.

סקר תיירות נכנסת של משרד התיירות משנת 2019 מראה שכ – 16% מהתיירים שנכנסו בשנה זו לישראל מבקרים בגולן, בעיקר בגנים הלאומיים נבחרים הנמצאים בה וכן ביישובי הדרוזים. מדובר באומדן של כ-700 אלף תיירים בשנה זו, בנוסף לתיירות הפנים הפוקדת את האזור. נתונים אלה מראים שהגולן מהווה יעד משמעותי לביקורי יום וככזה הוא בעל פוטנציאל פיתוח של תשתית אכסון

משמעותי אשר יאפשר לתיירים לשהות באזור זמן רב יותר ובהתאם לכך לתרום לפיתוח הכלכלי האזורי כאשר שהייה ממושכת משמעותה תוספת הכנסה על מוצרי תיירות מגוונים (כגון אכסון, מסעדות ואטרקציות) ויצויין כי ליישובים הדרוזים בגולן ניתנים מענים בתחום התיירות גם במסגרת ההחלטה שהתקבלה בעניינם.

כמו כן, מסקר שערך משרד החקלאות בשנת 2019, בנושא תיירות חקלאית ברחבי הארץ, עולה כי בשנת 2013, הוביל אזור הגולן במספר האטרקציות בתחום התיירות החקלאית והכפרית עם למעלה מ 180 אטרקציות, אך בשנת 2019, מספר האטרקציות ירד ל 155, ובהתאם התדרדר אזור הגולן למקום השלישי הארצי.

משרד ירושלים ומורשת

בחלק ממדיניות הממשלה לפתח את יישובי מועצה אזורית גולן וקצרין ולאור הפריסה הרחבה והייחודית של אתרי מורשת במרחב המבטאים באופן יוצא דופן ריכוז של אתרים היסטוריים מתקופות שונות כולל תקופת שלהי הבית שני, תקופת המשנה והתלמוד והעת החדשה, מבוקש להשקיע במסגרת הצעת ההחלטה במספר תחומי מורשת במרחב זה.

כאמור בהצעת החלטה, מוצע כי ההשקעה תעשה במסגרת נוהל העבודה של אגף מורשת ובהמשך להליך הפומבי שפרסם המשרד "קול קורא להגשת בקשות לפיתוח מיזמי מורשת לשנים 2021-2026". המועד האחרון להגשת בקשות "ל"קול קורא" היה בחודש אפריל 2021.

במסגרת הקול הקורא הוגשו כעשר בקשות להשקעה במיזמי מורשת ביישובי מועצה אזורית גולן ובקצרין; בקשות אלו ייבחנו על פי כללי נוהל העבודה של אגף מורשת, ובכלל זאת באמצעות צוות מומחים מקצועי, שיבחן את הבקשות על פי אמות המידה המקצועיות שנקבעו במסגרת הקול הקורא. המלצות צוות המומחים בעניין הבקשות יועברו לוועדת ההיגוי הבין משרדית המלווה את עבודת אגף מורשת, לשם קבלת החלטה.

פיתוח המע"ר בקצרין

מרכז עסקים ראשי (מע"ר) מתייחס למרכז העסקים הראשי, המרכז הכלכלי והמינהלי של הרשויות המקומיות. המרכז ממוקם בדרך כלל במיקום מרכזי מאוד בזכות נגישותו. במרכז זה מתבצעת מרבית הפעילות הכלכלית בשטחה של הרשות המקומית. ברשויות מקומיות קטנות דוגמת קצרין, קיים מרכז עסקים ראשי אחד בלבד, המהווה את המרכז הכלכלי של הרשות המקומית. מרכז זה, בגלל מיקומו, משמש גם בתור המרכז הכלכלי של המועצה האזורית גולן. מדובר במרכז הראשי והיחיד באזור, המהווה את העוגן הכלכלי והמינהלי של קצרין והגולן, ואשר פיתוחו נדרש גם לאור הגידול במספר התושבים באזור והרחבת הפעילות הכלכלית והמינהלית באזור. התקציב המיועד

למטרה זו יינתן עבור תשתיות ציבוריות בלבד על מנת לייצר מרכז עסקי פועם המשמש כמנוע צמיחה לכלכלה המקומית.

משרד האנרגיה

כפי שהוצהר בוועידת האקלים בגלזגו המעבר לאנרגיה ירוקה הוא תלוי פיתוחים טכנולוגיים, ושימוש נרחב באגירה. לישראל קשיים ייחודיים שאחד המרכזיים בהם הוא המחסור בשטחים. לנפת הגולן יכולת לתת מענה לרבים מהקשיים. יש במוסדות המחקר שבה ידע רב הנוגע לשטח הגדול שבגולן, וכן לשימושים בו ובעיקר החקלאות. לפיכך ראוי שיקחו חלק חשוב בפיתוח הפתרונות לאתגרים הטכנולוגיים שבמעבר לאנרגיה נקייה.

השתתפות של מוסדות המחקר בגולן בקולות הקוראים של משרד האנרגיה לתמיכה במופ, וזכייה בהם, תאפשר מימוש היעדים האלה.

משק התחבורה בישראל צפוי לעבור שינויים משמעותיים בשנים הקרובות. על מנת לאפשר מעבר לתחבורה נקיה וחדשנית נדרש מערך של עמדות טעינה חשמליות באתרים ציבוריים עבור בעלי הרכבים. נכון להיום מערך זה עדין איננו פרוס בנפת הגולן. על מנת להתגבר על חסם זה מציע המשרד תמיכה בהליך.

משרד האנרגיה מציע לקדם ולתמוך ביוזמות אשר יאפשרו את פריסת עמדות הטעינה במרחבים הציבוריים בנפת הגולן, ובכך לקדם ולתמרץ את תושבי הגולן ואת המבקרים בגולן לעבור לתחבורה נקיה.

משרד המדע

משרד המדע והטכנולוגיה תומך בשבעה מרכזי מחקר ופיתוח בפריפריה, ובהם מו"פ שמיר שהוא מכון המחקר היישובי היחיד הנמצא בנפת הגולן.

מרכז מו"פ שמיר פועל מאז היווסדו בשנת 1983 בתמיכה תקציבית של משרד המדע והטכנולוגיה.

המכון הינו עמותה הפועלת בתמיכה ובשיתוף של מועצה אזורית גולן ומועצה מקומית קצרין במטרה לקדם את המחקר היישובי באזור ולמצוא פתרונות יישומיים במגוון נושאים. נציגי המועצות הללו (ורק הם) חברים בוועד המנהל של המרכז ושתי המועצות תומכות בתקציב המרכז בהיקף של לפחות 5% מתקציבו (זאת לפי המחוייב במבחני התמיכה של משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה). אין מועצות מקומיות או אזוריות אחרות בגולן (או בכלל) התומכות במרכז ושותפות בוועד המנהל שלו.

המרכז מהווה עוגן לחדשנות תוך שימוש ביתרונות היחסיים של האזור ושמירה על ערכי פיתוח ברי קיימא; מוביל ויוזם כנסים אקדמיים לאומיים ובין-לאומיים; עוסק בתחומי מחקר רלוונטיים ובעלי תרומה ממשית לאזור כגון אגרו-טק, חינוך וחברה, מדעי הסביבה, היסטוריה וארכיאולוגיה; מפעיל מעבדות מולקולריות, חדרי גידול תרביות, מכשור מיקרוסקופי, גנטי ומיקרוביאלי, וכן חממה מתקדמת למחקר בתחום האגרו-טק ופלטפורמה מעבדתית למיקור חוץ בנושא יזמות באגרו-טק ומעסיק למעלה משמונים עובדים בהם מעל מעשרים חוקרים בעלי תואר Ph.D ולצידם פוסט-דוקטורנטים, עמיתי מחקר ותלמידים לתארים מתקדמים וצוות מנהלה. המכון נמצא בקשר עם תעשייה מקומית וארצית, מוסדות אקדמיים וגופים סטטוטוריים.

עוד יצויין כי המכון הינו עמותה מעין-עירונית (מעמד משפטי של תאגיד עירוני מסוג עמותה), שהוא בבעלות חלקית של שתי המועצות האזוריות (גולן וקצרין). 3 נציגי ועד מנהל מתוך 8 הינם נציגי המועצות האזוריות, דבר המייצג את חלקם בבעלות על העמותה.

כן, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה תומך בשנים האחרונות בחיזוק המו"פ היישובי והחינוך המדעי-טכנולוגי ברשויות המקומיות באמצעים שונים, ובהם במסגרת החלטות ממשלה החלות על הרשויות השונות. כך, בהחלטת ממשלה 717 מיום 28.11.2021 להעצמה ולפיתוח כלכלי-חברתי

ביישובים הדרוזיים בגולן לשנים 2021 עד 2023, נקבע כי המשרד יתמוך בפעילות ייעודית ביישובי המטרה הדרוזים בגולן בהיקף של כ-4 מלש"ח בשנות התכנית. בהחלטת הממשלה הנוכחית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי מ.א. גולן וקצרים לשנים 2022-2025 יתקצב התקציב הרלוונטי לפעילות המועצות הנוספות בגולן – מועצה אזורית גולן ומועצה מקומית קצרים.

מעבדה חיה

על מנת למצב את נפת גולן כאזור מוביל בחקלאות מתקדמת ולקדם תשתית לצמיחת תעשייה טכנולוגית בתחומי החקלאות (אגרוטק), ובהתאם לתכנית האסטרטגית של משרד החקלאות בנושא קידום חקלאות מבוססת מידע ובינה מלאכותית, להנחות את משרד החקלאות לקדם בסיס נתונים חקלאיים מתקדם לשימושי בינה מלאכותית על בסיס השטחים החקלאיים והפעילויות החקלאיות בנפת הגולן (להלן: "**מעבדה חיה לחקלאות הגולן**"), ולעודד יצירת ארגון-חול רגולטוריים לניסויים חקלאיים, לרבות אלו המתרחשים באזור, וללוות באמצעות הדרכה מקצועית את החקלאים באזור המטמיעים טכנולוגיות ישראליות מתקדמות.

לרשום את הודעתם המשותפת של משרד החקלאות ושל רשות החדשנות כי יפעילו תכנית עבודה רב-שנתית משותפת ומתואמת, אשר תאפיין, תתכן ותקדם את בנייתו של **בסיס נתונים חקלאיים מתקדם לשימושי בינה מלאכותית**, אשר יהפוך את מדינת ישראל ואת מגזר החקלאות המקומי לאתר עולמי מוביל למחקר, פיתוח, ניסוי והטמעת טכנולוגיות חקלאיות ושיטות מתקדמות המבוססים על מידע ובינה מלאכותית. התכנית תכלול בין היתר ממשקים לחברות טכנולוגיה ולחברות הזנק שיפעילו טכנולוגיות חישה ויכולות איסוף מידע בשטחים חקלאיים ותאפשר הנגשה של המידע לצורכי מחקר, פיתוח, ניסוי, ומתן שירותים חקלאיים מתקדמים לחקלאי ישראל. כמו כן, תאפשר התכנית את הקטנת פליטות גזי החממה של המגזר החקלאי באמצעות פיתוח וניסוי טכנולוגיות, מדידת פליטות מדויקת והטמעת טכנולוגיות ושיטות מתקדמות שיאפשרו מעבר יעיל לכלכלה דלת פחמן וייעול משמעותי של התפוקה החקלאית.

לרשום את הודעת רשות החדשנות כי תפעל בנפת גולן במשותף עם קהילות היזמים, עם גופי המו"פ, עם מכוני המחקר, עם התשתיות להרצת פיילוטס וניסויים, וזאת על מנת לעודד במשותף הקמת חברות הזנק ופעילות מחקר, פיתוח והדגמה באזור על בסיס זיהוי חוזקות מקומיות נוספות, וכן על מנת להגדיל את הנגישות של חוקרים ויזמים לתכניות רשות החדשנות ולתכנית המסגרת האירופית.

פוטנציאל ואגרוולטאי

החלטת ממשלה 465 קבעה כי עד 2030 30% מייצור החשמל יהיה מאנרגיה מתחדשת, אשר ברובה מבוססת על שמש. לנפת הגולן קיימים יתרונות יחסיים ומאפיינים ייחודיים, דוגמת האקלים השורר באזור, אשר מקנים את האפשרות להיותה מובילה בייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת. לכן, קיימות השלכות משמעותיות על פיתוח האזור והתרומה לתושביו בפרט, ולמשק החשמל בכלל. לכן מוצע לקדם את הצעדים הבאים:

פרויקט סולארי במתחם "עמק הבא" – בשינוי מספר 9 לתמ"א 1 (תמ"א 41 – תוכנית מתאר ארצית לתשתיות משק האנרגיה), סומנו מתחמים שמורים לתחנות כוח סולריות ובהם מתחם "עמק הבכא" המצוי בנפת הגולן. בהמשך לכך, החלטה זו קובעת כי יקודם פרויקט סולארי במתחם "עמק הבכא". משרדי הממשלה והגופים הרלוונטיים יפעלו לקידום הפרויקט באמצעות הקמת ועדת מכרזים בין משרדית, וכן באמצעות קידום המכרז באמצעים העומדים לרשותם ובהתאם לסמכויותיהם. יובהר כי אין באמור כדי לפגוע בפעולתם של מוסדות התכנון הרלוונטיים, וכי הכנת התכנית והגשתה תעשה לפי כל דין ובכלל זה הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

מיזמי מו"פ אגרו-וולטאים – משרד האנרגיה ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר, פרסמו ביום 21.4.2021 "פנייה להגשת תוכניות מקדימות לדו שימוש באנרגיות מתחדשות בשטחים חקלאיים",

לבחינת מחקר ופיתוח לדו שימוש בקרקע של ייצור חשמל סולארי בשילוב המשך שימוש חקלאי. בהמשך לכך, ביום 2.11.2021 הורתה המועצה הארצית לתכנון ובנייה על הכנת תכנית מתאר ארצית לצורך הסדרה תכנונית של מתקני מחקר אגרו-וולטאיים. בהתאם לבחינה המקצועית שעורכים המשרדים, יועברו לוועדת העורכים של תמ"א 10 כלל ההצעות הנבחרות, לרבות ההצעות שייבחרו בשטחי רמת הגולן, אשר יקודמו בהליך עליו החליטו המשרדים לעניין ההסדרות התכנוניות והסדרת ייצור החשמל. בכך תיווצר תרומה

מתקנים אגרו-וולטאיים – רשות מקרקעי ישראל תפרסם מכרזים לייזום מתקנים אגרו וולטאיים בנפת הגולן, בשטחים שאותרו כמתאימים מבחינה תכנונית ושסוכם עליהם בדיוני הצוות הבין משרדי בהשתתפות משרד האנרגיה, רשות מקרקעי ישראל, מינהל התכנון, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד ראש הממשלה, משרד האוצר ורשות החשמל. השטח הכולל של האיתורים שסוכם הוא כ-1900 דונם. המכרז יתבצע בעבור המחיר לתשלום היזם על קבלת ההרשאה לתכנן את המיזם והאפשרות לחכירת השטח, בכפוף להשלמת ואישור ההליך התכנוני. התשלום ליזם בעבור אספקת החשמל יהיה בהתאם לאסדרות וההליכים התחרותיים הרלוונטיים של רשות החשמל אשר יהיו בתוקף בעת הבשלת המתקנים לכדי הקמה.

צוות אימפקט

אחת ממטרות ההחלטה הנה פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית בנפת גולן, לצורך יצירת מקומות תעסוקה איכותיים עובר האוכלוסייה החדשה שתגיע לאזור. מטרת הצוות הבין משרדי לזהות פוטנציאל למנופי צמיחה כלכלית מכלילה בת קיימא בגולן ומשיכת השקעות לרבות השקעות זרות עם תשואה חברתית או סביבתית מדידה, לצד תשואה כלכלית לאזור בכדי לפתח את מנופי הצמיחה הללו, להגדיל את מקומות התעסוקה ולתרום לכלכלה המקומית. בנוסף, בהתאם ליעדים שהציבה ממשלת ישראל להתמודדות עם משבר האקלים, ישנה חשיבות רבה להשקעה בחברות ומיזמים בעלי השפעה סביבתית חיובית, כדי לפתח את התחום ולממש את היעדים שהוצבו. הצוות יעסוק בנושאים הבאים:

א. סקירה בין-לאומית של כלים מרכזיים המשמשים להגדרה ולמדידה של השקעות אימפקט ופרקטיקות מקובלות בעולם.

ב. זיהוי פוטנציאל למנופי צמיחה כלכלית מכלילה בת קיימא בנפת גולן.

ג. בחינת כלי סיוע נוספים למשיכת השקעות אימפקט.

ד. כתיבת תכנית עבודה עם יעדים ומדדים ברורים, לתמיכה במנופי צמיחה אלו.

ה. יצירת כלי מדידה שמטרתו הערכת התשואה הכוללת, לרבות שיקולים כלכליים, חברתיים וסביבתיים, של מנופי הצמיחה שיקבעו.

ו. ניתוח עלות-תועלת של מנופי הצמיחה שיקבעו.

ז. המלצה על פיילוט לפרויקט אימפקט בנפת גולן, לפי העניין.

המלצות הצוות יועלו לאישור הממשלה על פי העניין והצורך.

אגרי-פודטק (Agri-Food Tech)

פודטק הוא התחום בו מזון נפגש עם טכנולוגיה. כאשר הטכנולוגיה מיושמת לשיפור תהליך ייצור המזון התעשייתי והחקלאי. התהליך כולל את כלל שרשרת הערך מהגידול דרך העיבוד ועד לתהליך

ההפצה והצריכה (farm to fork). "אגריטק", או "חקלאות מתקדמת", הינה פעילות למחקר, לפיתוח ולייצור מוצרים ושירותים טכנולוגיים התומכים בשלבים השונים של שרשרת הערך החקלאית. תחת תחום זה פועלות תעשיות חקלאיות אשר מכילות בתוכן את כלל הטכנולוגיות עתירות הידע לצורך גידולים חקלאיים ואת כלל שרשרת הערך של הגידול מהזריעה ועד הגעת התוצרת החקלאית לצרכנים.

התפתחויות בתחומי האגרי-פודטק בשנים האחרונות צפויות להשפיע על: האופן בו אנו מגדלים מזון, סוג המזון אותו אנו מייצרים, אופן הייצור (כולל הפחתת בזבז, ומזון בריא ובטוח יותר), שינוי המודלים לשיווק המזון, ואופן צריכתו. בכך היקף ההשפעה של תחום האגרי-פודטק על החברה, כלכלה, איכות הסביבה, מדיניות ציבורית צפוי להיות משמעותי ביותר ובהתאם גם הפוטנציאל הכלכלי בתחום כאשר ערך השוק הגלובלי של התחום מוערך בכ-9 טריליון דולר בשנת 2020. תחום זה הוא אחד הסקטורים הצומחים ביותר בישראל, וכולל מעל 400 סטארטאפים, והיקף השקעות בגובה כ-430 מיליון דולר בשנת 2020.

בעבודה אסטרטגית מעמיקה שערך משרד הכלכלה והתעשייה במסגרת תכנית צפון, עלה כי **אזור הגליל המזרחי הכולל את רמת גולן וקרית שמונה, מתאפיינים בנכסים ייחודיים המעידים על פוטנציאל למינוף תחום האגרי-פודטק.**

המוסדות המרכזיים הפעילים בתחום הם **המכללה האקדמית תל-חי**, המכשירה מהנדסים וחוקרים בתחום הביו-טכנולוגיה, **וכן מכון המחקר מיגל בקרית שמונה ומכון המחקר שמיר בקצרין** המהווה עוגן לפעילות מו"פ מתקדמים בתחומי הביוטכנולוגיה, תזונה וחקלאות. מלבד מוסדות אלו, אזור הגליל המזרחי מתאפיין בנוכחות גבוהה של **מפעלי מזון** כגון מחלבות תנובה, יקבי רמת הגולן, טמפו, וכן **גידולים חקלאיים** נרחבים המהווה עוגן תעסוקתי מרכזי בנפת הגולן (כ-8% מהמועסקים בנפה לעומת 1% בממוצע ארצי). לאור זאת, משרד הכלכלה והתעשייה גיבש סל של כלים ותכניות לטובת קידום תחום הפודטק באזור קריית שמונה, ששולבו במסגרת החלטת ממשלה 3740. מטרת התכניות היא ליצור אקו סיסטם חדשני וייחודי שיאפשר פיתוח וקידום של תחום חדשני ומשיכת השקעות בתחום הפודטק לאזור באופן מיטבי.

בהחלטת הממשלה הנוכחית לגולן, מעוניין משרד הכלכלה והתעשייה להרחיב את האקוסיסטם מהגליל העליון לנפת הגולן, ולמצות את הפוטנציאל הגלום בנכסים במרחב שהוזכרו לעיל.

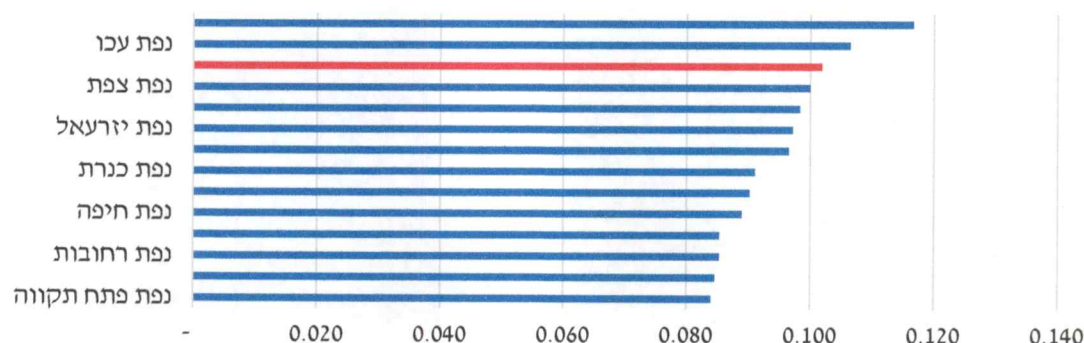
לשם כך, משרד הכלכלה והתעשייה יגבש מנגנון לטובת הרחבת הפעילות הכלכלית בתחום הפודטק שקודמה בהחלטת ממשלה 3740 לנפת הגולן. מהות פעילות המנגנון תכלול עידוד חיבורים בין הנכסים והמוסדות בתחום האגריטק בגולן, לתשתיות והפעילות הכלכלית בתחום הפודטק בגליל המזרחי בכלל. במסגרת זו המנגנון יכלול סיוע בניהול ותכלול פעילות התמיכה בקלאסטר האגרי-פודטק בגולן ובגליל המזרחי. כמו כן במסגרת המנגנון יבוצע ריכוז כלל הפעילות הנעשית במסגרת פיתוח הקלאסטר האזורי, ובפרט חיבור שותפים מהמגזר העסקי, הרשויות והאקדמיה, סנכרון היוזמות המקומיות לתכנון וקידום התחום, וכן מעקב אחר פיתוח הקלאסטר ומיתוגו ברמה הארצית והגלובלית.

המנגנון יבוסס על מנגנונים קיימים במדינות השוואה ברחבי העולם הפועלים לחיזוק כלכלי של השחקנים המקומיים בקלאסטר שהינם בעלי ההתמחות היחסית המשותפת, מודל זה הפעלת מודל זה נובעת מצורך שעלה משחקנים רבים הפועלים לקידום קלאסטרים בישראל בתחומים שונים, והוא מהווה פלטפורמה חשובה לפיתוח כלכלי אזורי במקומות נוספים.

גיוון תעסוקתי

מדד הגיוון התעסוקתי (HHI) מאפשר לדרג את השונות הענפית באזור מסוים, וכפועל יוצא מכך את רמת התחרותיות. המדד נע בין 0 ל-1, וככל שהוא גבוה יותר, כך הגיוון התעסוקתי נמוך יותר. על-פי סקר כוח אדם לשנת 2018, ובחישוב מדד HHI על התפלגות ענפי התעסוקה לפי נפות, עולה כי נפת הגולן מדורגת שלישית בישראל ברמת הגיוון התעסוקתי, אחרי אזור יהודה ושומרון ונפת עכו. ההסבר לכך עשוי לנבוע מהדירוג הפריפריאלי הנמוך של הנפה וכן ריחוקה הגאוגרפי ממרכזים מטרופוליניים (כשעתיים נסיעה מהעיר חיפה), מה שמצמצם משמעותית את מגוון אפשרויות התעסוקה לתושבים בה. בתוך כך, ניתן לראות שככל שמדובר באזורים מרכזיים יותר, קרי, נפות השרון, רחובות, רמלה ופתח תקווה, כך עולה הגיוון התעסוקתי.

מדד הגיוון התעסוקתי

על מנת להרחיב את מגוון היצע התעסוקה בנפת הגולן, מובאים בהחלטה זו צעדים להגדלת התחרותיות, באמצעות כלים שיופעלו על ידי משרד הכלכלה והתעשייה וזרוע העבודה במשרד העבודה והרווחה, שמטרתם לפתח ולחזק את הכלכלה בנפה, להרחיב את מגוון מקומות התעסוקה תוך תמיכה בעסקים קטנים ובינוניים ולאפשר לתושבים נגישות להכשרות מקצועיות מגוונות ולליווי עסקי של גופים העוסקים בכך.

תעשייה משלבת חקלאות בגולן - באז"ת בני יהודה שבגולן, קיימת תכנית מאושרת מספר 219-0431502 הכוללת בין היתר 7 מגרשים בייעוד תעשייה וחקלאות בני 15 דונם כל אחד (5 דונם בייעוד תעשייה, 10 דונם בייעוד חקלאי). בהתאם להוראות התכנית (סעיף 4.2.2 ס"ק 2) ההתייחסות הינה לשני תאי השטח כיחידת עבודה אחת ולא ניתן להפרידם או לחלקם.

לאור הייחודיות של המגרשים ומיקומם הגאוגרפי, ולאור העובדה שמדובר ביחידת ייצור אחת סוכם בין משרד ראש הממשלה, רמ"י, משרד הכלכלה ומשרד החקלאות כי שיווק המגרשים כאמור יעשה בפטור ממכרז בהתאם לתקנה 25 (5) (ב) לתקנות חוק חובת המכרזים. כמו כן, סוכם כי יש צורך לדייק את השימושים, התכליות והמיזמים הפוטנציאליים בעלי התרומה לאזור עבור אותם המגרשים. המלצת משרד הכלכלה להקצאת הקרקע תתבסס על תבחינים אשר יגובשו יחד עם משרד החקלאות, ונציגי משרד החקלאות יהיו חברים/משקיפים בוועדת התאום של משרד הכלכלה.

מכללה טכנולוגית לחרדים - כבר היום פועלת בנפת הגולן ישיבת "דרך חיים" ומכללה להנדסאים בחיספין, במ.א. גולן, המיועדת לנוער חרדי נושר. המסגרת מאפשרת לנוער חרדי נושר למצוא מסגרת

מתאימה לנושא השלמת הברגרות, רכישת מקצוע וגיוס לצה"ל. המכללה משקפת ראייה לאומית חברתית לפיה יש לפעול לשילובו של נוער זה במסגרות מקצועיות טכנולוגיות גבוהות, לצורך שילובם האפקטיבי בחברה ובכלכלה הישראלית תוך כדי השתלבות בגיוס לצה"ל במקצועות הטכנולוגיים הנדרשים. ההחלטה מבקשת להרחיב את המכללה הקיימת כיום באמצעות בינוי כיתות לימוד נוספות, במטרה להגדיל את קהל היעד ולמשוך נערים נוספים לרכוש השכלה טכנולוגית בגולן, אשר תאפשר את שילובם בצבא וכתוצאה גם את שילובם בשוק התעסוקה. יצויין כי המכללה הטכנולוגית מהווה מסגרת ייחודית ארצית, והמבנה הקיים היום אינו עונה על הצורך ועל הביקוש של המגזר החרדי למסגרת האמורה. לפיכך יש הצדקה לתוספת המבוקשת.

שיפור איכות החיים בגולן

משרד הבריאות

אזור הגולן מאופיין בריחוק גאוגרפי משמעותי בין רשויות ובין שירותי בריאות שונים. מפת הבריאות היישובית וסקירות גאוגרפיות של זמינות לשירותים, כמו גם דו"ח מבקר המדינה 63' בנושא שירותי בריאות בפריפריה – בתי חולים והקהילה, מראים כי הנגישות לשירותי בריאות היא נמוכה באופן משמעותי ממרכז ודרום הארץ. עיקרי הממצאים מדברים על נתוני בריאות נמוכים כמו גם על מחסור בתשתיות רפואיות. באזור יוזמות מקומיות רבות לשיפור תשתיות הבריאות ולצמצום פערים, ואלה מקבלות תמיכה מועטה בלבד מן הממשלה.

משרד הבריאות מעוניין לחזק את מערכת הבריאות באזור הגולן בעזרת הפעלת מוקד רפואה בקצרין ותגבור מערך נידות הטיפול הנמרץ באזור, זאת במטרה לשפר את הזמינות לשירותי בריאות בצפון. בנוסף, משרד הבריאות מעוניין לתמוך בקופות החולים ולהגדיל את כוח האדם הרפואי בהן, לתכנן תכנית פעולה רב שנתית לקידום מערכת הבריאות ומניעת תחלואה כרונית ולבחון הקמת מרכז חוסן באזור, זאת במטרה לטייב את הטיפול הרפואי בצפון, לתמוך בחוסן הנפשי של תושבי האזור, לצמצם את פערי הבריאות הקיימים אל מול מערכת הבריאות במרכז הארץ ולשפר את מדדי הבריאות עבור תושבי הגולן.

כמו כן ולצד המענה הנדרש בחיזוק שירותי הרפואה, יש להתאים תכנית אסטרטגית רחבה הנוגעת בקידום בריאות ומניעת תחלואה, כצעד משלים בנושא בריאות באזור הגולן.

בקצרין, בהסתכלות על תמונת מצב בריאותית, ניתן לראות שיעור גבוה מן הממוצע הארצי של בני 75 ומעלה, דבר המעלה דרישה לקרבה לשירותי בריאות וחירום. לצד זה, ניתן לראות תוצאי בריאות נמוכים יחסית באוכלוסייה, עם תמונת שיעורי השמנה גבוהה באופן משמעותי מהממוצע בישראל, שיעור העומד על 25% בכיתות א' ו-39% בכיתות ז'. קצרין אינה לוקחת חלק ברשת מתאמי הבריאות של אפשריבריא, ולא מקיימת פעילות קידום בריאות במחלקה ייעודית. שילוב נתונים אלה מעלה צורך משמעותי בהתאם תכניות קידום בריאות משמעותיות, בנוסף לחיזוק הנדרש בשירותי הרפואה.

בנוסף, באיזור הצפון קיים מיפוי חסר של נתוני בריאות מקומיים. מיפויים ברמת האיזור מעלים תמונה של שיעורי סכרת גבוהים יחסית, כפי שניתן לראות מנתוני רשם הסכרת. חוסר זה מעלה עוד קושי בהתאמה של תכניות בריאות.

לסיכום – לאור המפורט מעלה נדרש חיזוק של מערך תשתיות הבריאות וכוח האדם הזמין לנושא באיזור, כמו גם השקעה במדיניות קידום בריאות ומניעת תחלואה המותאמת וזמינה לתושבי רשויות האיזור.

היערכות לשינוי אקלים

סביבת הפעילות של הרשויות המקומיות משתנה ועתידה להשתנות יותר ויותר, 2019, הייתה השנה החמה בהיסטוריה, ברצף של עשור של התחממות, ינואר, 2020, היה אחד החודשים הסוערים וגבה מחירים יקרים ברכוש ונפש. על מנת להיערך לשינויי אקלים ולייצר תנאי חיים מותאמים לאקלים המשתנה ולצרכי התושבים. יש צורך בהיערכות של הרשות המקומית להתמודד עם אתגרי שינוי האקלים ואירועי הקיצון ולשנות את הדרך בה מייצרים ומנהלים את האנרגיה ברמה העירונית. לפיכך, משרד האנרגיה, המשרד להגנת הסביבה ומשרד הפנים, גיבשו מדריך לכתיבת תכניות פעולה להיערכות לשינוי אקלים ואנרגיה מקיימת לרשויות בישראל. המדריך נועד להשיג שתי מטרות ברמה המקומית: בניית חוסן אקלימי, לרבות חוסן קהילתי וקידום אנרגיה מקיימת, שמלבד תרומתם למאבק במשבר האקלים, יביאו לשיפור איכות החיים והאיתנות הכלכלית של הרשויות המקומיות והתושבים. בנפת גולן צפויות השפעות אקלימיות עזות והאזור צפוי להיות חם יותר, יבש יותר ועם אירועי מזג אוויר קיצוניים, זאת בנוסף לאי הוודאות הביטחונית שמתווספת לאי הוודאות הסביבתית. הכנת תכניות פעולה להיערכות לשינוי אקלים ואנרגיה מקיימת, שתכלול בין היתר פרק שמתייחס לחוסן הקהילתי, תאפשר לרשויות בנפת הגולן להעריך ולהכיר את השפעות שינויי האקלים בהווה ובעתיד ואת דפוסי צריכת המשאבים שלהם. על בסיס כך לגבש ולתעדף ערוצי פעולה שישפרו את המצב הקיים ויסייעו בהיערכות עתידית.

סל תרבות עירוני

תרבות הינה אחד מהאמצעים המשמעותיים לאיכות חיי התושבים. תקנת סל תרבות עירוני מאפשרת לרשויות לפתח יוזמות תרבות חדשות המקדמות יצירה מקומית ומקורית, פסטיבלים ועוד. בהתאם למטרות החלטת הממשלה וקצב הצמיחה הדמוגרפית הצפוי תאפשר התמיכה המוגדלת לפתח יוזמות תרבות אלו מבעוד מועד ובכך לסייע ולעודד תושבים חדשים לעבור.

שוויון חברתי

אזרחים ותיקים: לעניין סעיף ____ בהחלטה, יצויין כי מטרת קידום היערכות הזדקנות האוכלוסייה ופיתוח פעילויות לאזרחים ותיקים הינה פיתוח והעצמת אוכלוסיית האזרחים הוותיקים ברשויות המטרה לשם היערכות להזדקנות האוכלוסייה קידום אוכלוסיית האזרחים הוותיקים העצמתה ומיציא הפוטנציאל הגלום בה, בכלל זה קידום ופיתוח תוכניות לקידום זקנה מיטבית.

צעירים: לעניין סעיף ____ בהחלטה יצויין כי יוקצו תקציבים עבור תוכנית לקידום מעורבות חברתית של צעירים למען הקהילה כאשר שיעור ההשתתפות של המשרד נקבע בהתאם למדד חברתי כלכלי ובמקרים הרלוונטיים בהתאם למדד הפריפריאליות. תקציב זה מיועד להשתתפות במימון פעילויות לקידום המעורבות החברתית של צעירים למען הקהילה.

משרד הרווחה

משרד הרווחה והביטחון החברתי רואה כמטרה לשפר ולחזק את החוסן החברתי של התושבים בגולן.

כחלק משיפור איכות החיים והשירותים בגולן ובהתאם לצורך הלאומי בחיזוק התשתית החברתית משרד הרווחה והביטחון החברתי מעוניין לחזק את התשתיות הקהילתיות בגולן בהתאם לשיקולים מקצועיים. כמו כן, ובהתאם להזדקנות האוכלוסייה משרד הרווחה והביטחון החברתי שם לו כיעד לפעול ליצירת מענים אסטרטגים רחבים הנוגעים למתן מענה לאוכלוסייה זו. בין המענים, הקמת מרכז מופת (מועדון מועשר ותזונתי) וכן חיזוק הפעילות עבור אזרחים וותיקים במרכזים השונים

והכל לשם הבטחת ביטחונם התזונתי בנוסף לפעילות חברתית וצמצום תחושת בדידות של האזרחים הוותיקים.

לאור העובדה כי במ.א גולן קיימים מרחקים גדולים, נדרשת תוספת הן של מרכז מופת והן של המענים של המועדונים.

בנוסף, משרד הרווחה והביטחון החברתי מעוניין לפעול לחיזוק מארג החיים היישובי והאיזורי ככלי לפיתוח החוסן החברתי של התושבים, זאת על ידי תיקנון של עובד סוציאלי קהילתי, הפעלת תוכנית צח"י (צוותי חוסן וחירום).

כמו כן, ישנו צורך בחיזוק העבודה עם הצעירים בסיכון, עקב המרחקים הגדולים וכמות האוכלוסייה העולה קיים צורך להגדיל את כמות השירותים הניתנת עבור אוכלוסייה זו על ידי תוספת תיקנון לעוד סוציאלי ית"ד המהווה את התוכנית הלאומית לקידום צעירים וצעירות.

עוד מוצע לחזק את התשתיות של המחלקה לשירותים חברתיים במועצה אזורית גולן על ידי הוספת תקציב לצורך רכישת ציוד וריהוט למחלקה, שכן מדובר על מחלקה שלא שופצה, לעומת המחלקה בקצרין ששופצה. החלוקה נעשתה בהתאם לשיקולים מקצועיים רלוונטים. כל זאת על פי הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצינג)

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

פיתוח דמוגרפי ביישובי מ.א גולן ובקצרין המתבטא, בין השאר, בתכנון ופיתוח יחידות דיור ותשתיות תומכות, חיזוק הכלכלה המקומית והאזורית, שיפור איכות החיים וחיזוק השלטון המקומי באזור.

תקציב

כמפורט בגוף ההחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

השר לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל – מאשר

שר הבריאות – מאשר

השר לביטחון הפנים – מאשר

שרת החינוך – מאשרת

שר התרבות והספורט – מאשר

השר לירושלים ולמורשת – מאשר

שרת העלייה והקליטה – מאשרת

שר ההתיישבות – מאשר

השרה לשוויון חברתי – מאשרת

שרת הכלכלה והתעשייה – מאשרת

שר החקלאות ופיתוח הכפר – מאשר
שרת החדשנות, המדע והטכנולוגיה – מאשרת
שרת האנרגיה – מאשרת
השרה להגנת הסביבה – טרם התקבלה עמדתה
שר התיירות – מ טרם התקבלה עמדתו
שר הביטחון – מאשר
שרת התחבורה והבטיחות בדרכים – מאשרת
השר לשירותי דת – מאשר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת

סיווגים

סיווג ראשי: 01ביצועי

תחום פעולה עיקרי: 02חברה וכלכלה

מוגש על ידי ראש הממשלה

ועל ידי שר המשפטי

ועל ידי שר הבינוי והשיכון

היועצת המשפטית

ירושלים, י"ט בטבת התשפ"ב

23 בדצמבר 2021

סימוכין: 7342410965

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה**נושא הצעת ההחלטה:** תכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי מ.א גולן וקצרין לשנים 2022-2025**תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:**

1. עניינה של הצעת ההחלטה בקביעת מועצה אזורית גולן ומועצה מקומית קצרין כאזורים בעל עדיפות לאומית לטובת עידוד צמיחה דמוגרפית ביישובי מועצה אזורית גולן ובקצרין, תוך קביעת כלי סיוע בהתאם למימוש מטרות ההצעה.
2. סעיף 151(א) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009 (להלן: "החוק" או "חוק ההתייעלות") קובע כי הממשלה רשאית להחליט כי אזור מסוים או יישוב מסוים הוא בעל עדיפות לאומית (להלן – "אזור עדיפות לאומית"); החלטה כאמור יכול שתהיה כללית ויכול שתהיה לגבי עניין מסוים או לתקופה מסוימת.
- סעיף 151(ב) לחוק קובע כי לצורך קבלת החלטה לגבי אזור או יישוב כי הוא בעל עדיפות לאומית, רשאית הממשלה לשקול שיקולים שונים ובכללם רמת השירותים באזור, מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, והצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים (סעיף 151(ב)(2), (4) ו-5 לחוק).
- בהתאם לסעיף 151(ג) לחוק, החלטת הממשלה בדבר אזור עדיפות לאומית תהיה מנומקת ומבוססת על נתונים, ויפורטו בה מקור הנתונים והשיקולים שהביאו לקביעת היישוב כאזור עדיפות לאומית.
3. כאמור, בהצעת ההחלטה הנוכחית מוצע לקבוע כי מועצה מקומית קצרין, מועצה אזורית גולן והיישובים בתחומה הם יישובים בעלי עדיפות לאומית וזאת לטובת מימוש התוכנית המפורטת בהצעה לעידוד צמיחה דמוגרפית. בנוסף, מוצע לקבוע כי נפת גולן היא אזור עדיפות לאומית וזאת לטובת כלי הסיוע הרלוונטיים לעניין הנפה כולה.
4. בהתאם לאמור בהצעת ההחלטה, השיקול המרכזי שבסיוע קביעת המועצה המקומית קצרין והמועצה האזורית גולן כאזור עדיפות לאומית הוא תכנון פריסת אוכלוסייה, כאמור בסעיף 151(ב)(3) לחוק, ומיקומו הגאוגרפי של האזור והמרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק. לשיקולים מרכזיים אלה מצטרפים שיקולים הנוגעים למצב הביטחוני באזור וביישוב (151(ב)(1) לחוק), וחוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים שבו (סעיף 151(ב)(2) לחוק). כאמור, חלק מסעיפי ההחלטה מתייחסים לנפת הגולן כולה, וזאת גם כן על בסיס השיקולים לעיל.
5. כפי שמתחייב מהוראות החוק, בהצעת ההחלטה הובאו הנימוקים והנתונים התומכים בה, המבוססים בעיקרם על היותה של נפת הגולן הנפה הפריפריאלית ביותר במדינת ישראל ועל נגישותה הנמוכה למרכז הארץ ולמרכזי האוכלוסייה, באופן המשליך במישרין על מגוון האפשרויות העומדות לרשות תושבי האזור.
6. סעיף 152 לחוק קובע, בין היתר, כי הממשלה רשאית להחליט על מתן הטבות לאזור עדיפות לאומית בתחומי הפעילות הממשלה השונים של הממשלה, ובמסגרת זו תחליט בדבר סוג ההטבות שיינתנו לאותו אזור, הדרכים או האמצעים למתן ההטבות, התקופה שבה יינתנו ההטבות ואמות המידה לנתינתן, והכל באופן ההולם את נסיבות העניין. כמו כן הסעיף קובע כי התחומים שבהם יינתנו הטבות לאזורי עדיפות לאומית לפי סעיף זה וכן סוגי ההטבות, הדרכים, האמצעים ואמות המידה לנתינתן והתקופות שבהן יינתנו, יכול שיהיו שונים לגבי אזורי עדיפות לאומית שונים.
7. מטרת הצעת ההחלטה, אשר עולה בקנה אחד עם השיקולים והנימוקים שבבסיסה, היא עידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי מועצה אזורית גולן ובמועצה מקומית קצרין. לשם כך נקבעו מטרות משנה של תכנון שיווק ופיתוח יחידות דיור למגורים וכלי סיוע תומכים, פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה וגיוון אפשרויות התעסוקה לטובת משיכת אוכלוסייה ושיפור איכות החיים וצמצום פערים

היועצת המשפטית

לצורך מענה לאוכלוסייה הקיימת ולמשיכת אוכלוסייה חדשה לגולן. בהתאמה הצעת ההחלטה כוללת מכלול כלי סיוע בתחומים האמורים.

8. חלק מכלי הסיוע המוצעים בהחלטה ניתנים למועצה המקומית קצרין או למועצה אזורית גולן, על פי העניין, לפי מאפייני היישובים והשיקולים המקצועיים הרלוונטיים, ובהתחשב בצורך לפתח את קצרין כעוגן מרחבי לאזור הגולן כולו מצד אחד, ובמאפיינים ובצרכים הנבדלים של מועצה אזורית מהצד האחר.

9. לשלמות התמונה, יצוין כי בנפת גולן ארבעה יישובים דרוזים אשר מקבלים מענה ייעודי המתאים למאפיינים למצב חברתי-כלכלי שלהם במסגרת החלטת ממשלה מס' 717 מיום 28.11.2021 בעניין "תכנית להעצמה ולפיתוח כלכלי-חברתי ביישובים הדרוזיים ברמת הגולן לשנים 2021 עד 2023" וכן היישוב ע'גיר אשר מקבל מענה במסגרת החלטת ממשלה מס' 550 מיום 24.10.21 בעניין "התכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד לשנת 2026". כלי הסיוע בהצעה הנוכחית הנוגעים לנפת הגולן כולה רלוונטיים גם ליישובים אלו.

10. היישום במשרדים השונים ילווה על פי העניין על ידי היועצים המשפטיים הרלוונטיים. יישום של חלק מן הרכיבים בהצעה מחייב התקנתם או תיקונם של נהלים, מבחני תמיכה הוראות מנכ"ל וכיו"ב. וההיבטים המשפטיים הנוגעים לעניין יבחנו במהלך התקנתם.

כל הפעולות הכרוכות בביצוע ההחלטה על ידי המשרדים השונים ייעשו בכפוף לכל דין החל על העניין, ובכלל זה בהקשרים הרלוונטיים, דיני התכנון והבניה, דיני המכרזים, חוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959, חוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984, חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ובכלל זה דיני התמיכות, הוראות החשב הכללי בדבר תמיכות לגופים אחרים והנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

11. ההצעה כוללת התייחסות לעניין ביצוע של פעולות מאזנות לשם יישומה, כמתחייב מסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

12. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.801 בעניין יישום הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית (להלן – **הנחיית היועץ**), קובעת כללים והנחיות לעניין יישום הסכמים קואליציוניים שנכרתו לקראת הקמת הממשלה הנוגעים לחוק התקציב וכן לגבי הסכם פוליטי בעל משמעות תקציבית הנכרת במסגרת תהליך חקיקת חוק התקציב, וזאת בין אם הסיכום נערך בכתב ובין אם בעל פה.

13. בהתאם למידע שנמסר ממשרד האוצר, הכספים בהצעת ההחלטה המוקצים על ידי משרד האוצר למשרדי הממשלה שונים הם כספים שמועברים אגב הסכמים פוליטיים שנעשו עם הסיעות תקווה חדשה, ישראל ביתנו, כחול לבן וימינה (להלן – כספים קואליציוניים). עוד נמסר ממשרד האוצר כי העובדה שכספים אלו מקורם בהסכמים פוליטיים לא שוקפה לממשלה, במסגרת החלטות ממשלה שהתקבלו בעניין יישום הסכמים קואליציוניים לפני אישור תקציב המדינה לשנים 2021 ו-2022 בקריאה שנייה ושלישית בכנסת, אלא בהסכמים הקואליציוניים בלבד, וכי על אף הקושי הכרוך בכך, מוצע לראות את ההצעה הנוכחית כהחלטה ליישום הסכם שמתקבלת במהלך שנת התקציב. בהמשך לאמור – סעיף 84 להצעה משקף כנדרש את הסכום המוקצה בהחלטה ליישום ההסכם הפוליטי התקציבי וייעודו. עוד מובהר בהחלטה כי החלקים הרלבנטיים בהחלטה יהיו כפופים להנחיית היועץ.

14. חלק מהכספים הקואליציוניים מיועד להקצאה על ידי משרדי ממשלה שונים למועצה האזורית גולן ו/או למועצה המקומית קצרין, הכל בהתאם למפורט בהצעה. בסעיפים 35-36 להנחיית היועץ נקבע לעניין ייעוד כספים על בסיס הסכמים פוליטיים תקציביים לגופים מסוימים כדלקמן:

35. ייעוד כספים על בסיס הסכמים פוליטיים תקציביים למטרה שמאחוריה גוף מסוים או מספר מועט של גופים מעורר קושי. זאת, מחשש ליצירת תלות של גופים אלה במפלגות, וכן בשל החשש לפגיעה בשוויון. נוסף על כך, הקצאה כזו עלולה להוות כסות לטובת הנאה אישית או פוליטית.

36. לכן, ככלל אין ליישם הסכמים פוליטיים תקציביים המייעדים תקציב לגופים מסוימים או למטרה שמאחוריה מספר מועט של גופים. עם זאת, לעיתים לא ניתן להימנע מהקצאה לגופים בעלי היבטים מיוחדים שהם ורק הם יכולים לספק את הייעוד העומד בבסיס ההקצאה התקציבית הלגיטימית. במקרה זה האיסור

היועצת המשפטית

לא יחול. הקצאה לגוף מסוים בשל טעם זה תחויב בחוות דעת משפטית ייעודית, לעניין זה, של היעוץ המשפטי של המשרד שאליו מיועדים הכספים."

הוראות אלו בהנחיית היעוץ רלוונטיות גם במצב שבו לא מדובר בנהנה יחיד אלא בנהנה שמקבל חלק משמעותי מהכספים.

15. ההחלטה לתת סיוע ממשלתי דווקא לרשויות המקומיות דלעיל מבוססת על קביעתן כאזור עדיפות לאומית ועל השיקולים הרלוונטיים לעניין זה לפי חוק התייעלות, כפי שפורטו לעיל, המייחדים אותן אל מול כל יתר הרשויות במדינת ישראל. על יסוד נימוקים ושיקולים אלו, המאפשרים את ייחוד הרשויות כאזור עדיפות לפי חוק התייעלות, ולאחר בחינת הדברים כמתחייב בסעיף 36 להנחיית היעוץ, אין מניעה לאפשר גם את הקצאת הכספים הקואליציוניים לרשויות אלו דווקא.

16. ראשי המועצה האזורית גולן והמועצה המקומית קצרין העבירו התחייבות כנדרש בהנחיית היעוץ כי קבלת הכספים שהוקצו במסגרת ההסכם הפוליטי אינה כרוכה בכל התחייבות ישירה או עקיפה, לרבות התחייבות עתידית, בין אם בכתב ובין אם בעל פה, כלפי הגורמים הפוליטיים שנמנו לעיל או גופים הקשורים אליהם.

17. התחייבויות אלו מתייחסות לכלל הכספים הקואליציוניים שיועברו לרשויות המקומיות ממשרדי הממשלה השונים, ומשרדי ממשלה המקצים כספים מכוח החלטה זו לרשויות המקומיות הנ"ל אינם נדרשים לחוות דעת נוספת או לקבלת התחייבות נפרדת מהרשויות המקומיות.

18. הרשויות המקומיות גם התחייבו כי בכל מקרה שהן מצידן יעבירו כספים קואליציוניים שקבלו מכוח החלטה זו לנהנה אחד או למספר מועט של גופים הן יידרשו להביא גם התחייבות כאמור מצד אותו גורם בטרם העברת הכספים לידיהן.

19. יובהר כי ככל שמשרדי הממשלה מקצים כספים קואליציוניים מכוח החלטה זו לגורמים זולת הרשויות המקומיות עליהן לפעול כאמור בהנחיית היעוץ, לרבות לעניין חוות דעת משפטית על פי הנדרש וקבלת התחייבות.

מעבר לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

טיוטת הצעת ההחלטה הופצה להערות היועצים המשפטים של משרדי הממשלה הרלוונטיים במספר סבבים, והערות שהתקבלו בהיבטים המשפטיים הוטמעו בנוסח.

חוות הדעת בסוגיית הכספים הקואליציוניים מתואמת עם עמ מחלקת ייעוץ וחקיקה (כלכלי פיסקלי).

עמדת היעוץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

חוות דעת זו מתואמת עם הלשכות המשפטיות של משרד המשפטים ושל משרד הבינוי והשיכון.

יעל כהן, עו"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית